REDACŢIUNEA
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURĬ de ANUNŢURĬ:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut)
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Dumineca 23).

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 125.—Anul LXVI. Braşov, Dumineca 8 (21) Iunie. 1903.

Vremurĭ fórte critice.

Două întêmplărĭ de mare însemnătate pentru mersul politicei interióre şi a celei din afară a monarchiei austro-ungare, ţin în încordare cercurile politice şi diplomatice dela noi. Aceste sunt, crisa dietală şi a guvernului din Ungaria şi schimbările din vecina Serbie, ce au urmat după ne mai pomenita şi grózniea stêrpire cu foc şi sabie a familiei regale Obrenovicĭ.

Sĕ vedem mai întâiu cum stăm cu trebile dinăuntru ale împĕrăţiei habsburgice şi în deosebĭ cu acele din Ungaria.

Scim că după mai mulţĭ anĭ de certe şi hărţuielĭ sterpe asupra pactului economic dintre Ungaria şi Austria, în ḑiua de 31 Decemvrie 1892 s'a stabilit în cele din urmă o înţelegere între guvernul unguresc şi austriac, între Szell şi Koerber.

Étă că de atuncĭ mai trecù încă o jumĕtate de an, fără ca sĕ se fi mai putut face măcar un singur pas înainte pentru a se duce odată la sfîrşit învoiala amintită economică.

Guvernul unguresc a dat de o împotrivire aspră din partea koşuthiştilor, încă înainte de a puté sĕ aducă în discusiunea camerei proiectele de lege despre pact. Impotrivirea au întêmpinat'o proiectele militare, care guvernul Szell a cerut sĕ fie votate înainte, căcĭ monarchia are lipsă de recruţĭ şi de regimente mai multe ca până acuma.

Koşuthiştii au făcut obstrucţiune contra proiectelor militare şi când a trebuit sĕ dea camera guvernului aprobarea, ca sĕ încaseze dările mai departe, ei au împiedecat şi acésta tot prin obstrucţiune.

Aşa Ungaria a ajuns în aşa numită stare de *ex lex*, din care n'a mai eşit până în ḑiua de astăḑĭ şi nu se póte prevedé când va scăpa de ea, find-că de atuncĭ iţele s'au încurcat de tot.

Coloman Szell a dus'o câte-va lunĭ cu obstrucţia. In cele din urmă însĕ n'a mai sciut ce sĕ 'ncépă ca sĕ facă destul dorinţeĭ Majestăţii Sale de a-se da odată armatei ce este a armatei, şi s'a decis a-şĭ da demisiunea.

Acum e şi crisă ministerială. Contele Tisza, care era însărcinat sĕ compună un nou cabinet, s'a retras şi el, căcĭ n'a aflat sprijin în partidul dela putere, deóre-ce acum şi acesta vrea concesiunĭ naţionale cu privire la armată.

In Ungaria aḑĭ nu este guvern, căcĭ cel demisionat duce trebile numai provisoric, până ce va fi numit un nou ministeriu.

E de tot seriósă crisa din causa urmărilor, ce le póte avé şi pentru dualism, urmărĭ despre carĭ vorbim mai jos.

Cu armata nu se vor puté juca aşa uşor nicĭ unii, nicĭ alţii dintre cei ce guvernéză împĕrăţia dualistă.

Décă dér Maghiarii din dietă se vor încăpăţina prea tare de a stórce concesiunĭ şi érăşĭ concesiunĭ dela Viena, póte sĕ se nască încurcăturĭ şi conflicte fórte serióse înlăuntrul monarchiei, faţă cu carĭ cele de până acum au fost numai flóre la urechie.

Crisa din Ungaria şi, sĕ recunóscem numai, şi cea din Austria, find-că şi aicĭ guvernul abia o mai duce de aḑĭ pe mâne cu Cehii, Germanii etc., cade într'un timp fórte mişcat şi amenințător.

Inţelegem fierberea din peninsula balcanică, la care s'a adaus în ḑilele din urmă şi schimbarea de tron în Belgradul Sêrbiei cu urmările sale neprecalculabile.

De-ocamdată domnesce linişte în Sêrbia şi s'ar păré, că părechia regală ucisă şi tóte ce s'au petrecut în jurul ei sunt deja date uitării.

Nu este însĕ aşa.

E drept că noul rege, capul familiei Carageorgevicĭ, a fost ales cu unanimitate şi că de fapt a şi fost recunoscut de împĕratul Francisc-Iosif şi de Ţarul Nicolae prin telegramele, ce le-au adresat ca rĕspuns la inseiinţarea lui Petru I, că a fost proclamat rege. Dér între frăţia dintre cei doi împĕraţĭ cu noul rege al micei Sêrbiĭ se vîră feţele hîdóse ale ucigaşilor regelui Alexandru şi ale reginei Draga.

Ce va face Petru I pentru a ridica ţéra sa din mocirla în care a aruncat'o crima regicidiului de toţĭ condamnată — cum i-a cerut monarchul nostru şi cum îi cere acum şi guvernul rusesc?

Nu se scie. Una însĕ simt toţĭ, că cu tragedia din conacul dela Belgrad încă nu s'a închis craterul vulcanului ce clocotesce în mijlocul serbismului dela rĕsărit.

Crisa cabinetului Szell.

De la 1 Maiŭ, ţéra este în stare de ex-lex, ceea-ce pe românesce însemnéză stare „fără de lege“, căcĭ dieta n'are budget votat şi legea de recrutare érăşĭ nu-i votată, din care causă anul acesta nicĭ nu s'au putut face asentările. La tóte acestea pricina este opoziţia koşutistă, care ḑice, că nu vré sĕ mai voteze înmulţirea cătanelor şi înmulţirea cheltuielilor pentru armată. Acestea însĕ sunt lucrurĭ cunoscute, căcĭ de multe orĭ am scris despre ele. Vorba e, că ministrul preşedinte Szell se ţinea de politica aşteptării. Las' sĕ strige koşutiştii cât le place, eu şi cu partidul meu am sĕ aştept până ce li-se va urî şi atuncĭ apoi am sĕ viu eu cu legile mele sĕ mi-le voteze majoritatea.

Póte se va întreba cineva, cum se face, că *Szell* nu-şĭ póte trece proiectele sale de legĭ, décă are cu sine majoritatea? De ce nu pune legea la vot, ca să se isprăvéscă mai curênd? Aşa e, dér vedeţĭ, că opoziţia a întrodus „*obstrucţia*“, adecă sĕ tot vorbéscă *fie-care* deputat opoziţional şi se facă mereu la propunerĭ şi érăşĭ la *fie-care* propunere sĕ vorbéscă *fie-care* deputat. Dreptul de a vorbi fie-care deputat nu-l poţĭ trage la îndoială. Vorba e însĕ, că prin acésta se amână lucrurile şi proiectele militare ale lui Szell nicĭ nu pot veni la desbatere. Inţelegeţĭ, că prin tactica acésta opoziţia vré sĕ stórcă îngăduinţe de la Austriacĭ, adecă de la corónă, ca de pildă: sĕ le îngădue limba maghiară în armată şi altele de felul acesta.

De 7 sĕptĕmânĭ de când ţine starea asta de lucrurĭ, Szell vĕḑênd că nu o scóte la capĕt, *Dumineca* trecută şĭ-a dat demisia, pe care Majestatea sa a primit'o şi a însărcinat pe contele *Stefan Tisza* cu formarea unui nou cabinet.

Contele Stefan Tisza este fiul lui Coloman Tisza, căruia îi mai ḑiceau „vulpoiul din Geszt“, pentru-că pe lângă că era samavolnic, era şi viclean ca un vulpoiŭ. In timpul îndelungat cât a fost el ministru-preşedinte, noi Românii rĕu am dus'o, pentru-că repausatul Coloman Tisza era un straşnic asupritor al naţionalităţilor. Cum va fi fiul sĕu? ne întrebam cu toţii, când am auḑit, că Stefan Tisza a fost însărcinat cu formarea cabinetului. Şi ne-am adus aminte de proverbul românesc: „*Aschia nu sare departe de tăietor*“ şi de celalalt proverb: „*Ce nasce din pisică — şórece mănâncă*“.

N'am apucat însĕ bine sĕ ne întrebăm, când telegraful ne aduce scirea din Viena, că Stefan *Tisza* n'a isbutit a grupa în jurul sĕu majoritatea partidului liberal, pe care sĕ se pótă rĕzima guvernul, şi şĭ-a depus erĭ diminéţa în mânile Maiestăţii Sale mandatul, ce-l primise. In urma acésta situaţia s'a încurcat şi mai tare şi Maiestatea Sa va trebui sĕ însărcineze pe altcineva cu formarea cabinetului. Cine va fi acela? Acésta este secretul viitorului.

Carĭ au fost motivele pentru carĭ n'a putut reuşi Tisza? Despre acésta scrie „Neue Freie Presse“ un interesant articol, în care aduce înainte multe motive, între carĭ cel dintâiŭ este, că Tisza s'a încercat a forma cabinetul tot pe temeiul

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Têrgul de sărutat din Hălmagiŭ.

(Din scrierile lui **Teofil Frâncu**).

Dintre scrierile de valóre ale neuitatului *Teofil Frâncu* este volumul „*Rotacismul la Moţĭ şi Istrienĭ*“ (Bucurescĭ 1886) şi „*Românii din Munţii apusenĭ*“ (Bucurescĭ 1888), scrise în colaborare cu rĕposatul George Candrea. In volumul „Românii din Munţii apusenĭ“ sunt descrişĭ în vii colorĭ Moţii şi Mocanii, cu însuşirile, portul, datinele şi obiceiurile lor. In acésta valorósă lucrare literară se descrie şi „Têrgul de sărutat din Hălmagiŭ“, capitol ce lăsăm sĕ urmeze aicĭ:

Una din datinele, carĭ în munţi numai la Crişenĭ se află, este *têrgul sărutatului* din Hălmagiŭ. Nevestele nouĕ de prin prejur, cu ocasiunea *bulciului Sân-Tóderului* din acel oraş, sărută pe rudenii, cunoscuţĭ şi streinĭ, şi de aceea acestei vechĭ datine i-s'a dat numirea de mai sus.

Hălmagiul este o comună română cu 1200 locuitorĭ, şi fiind reşedinţa protopopului greco-catolic şi greco-oriental, are fórte bune şcolĭ primare pentru băieţĭ şi fete.

Nu putem trece cu vederea un incident întîmplat în acel orăşel în anul 1886 şi care pune în evidenţă purtarea autorităţilor statului ungar, faţă cu Românii.

In anul menţionat, cu ocasiunea unui têrg, mai mulţĭ tinerĭ românĭ, având pe pălării panglicĭ tricolore, au fost pedepsiţĭ cu câte 40 florinĭ; ér meşteşugarul Irhas a fost ridicat de gendarmĭ din biserică, în timpul liturgiei, şi tîrît la subprefectură, unde i-s'a tras cismele din picióre, pentru-că erau cusute pe marginĭ cu fir tricolor naţional, şi judecătoria de acolo l'a pedepsit cu mai multe ḑile de arest, pedépsă care a fost aprobată şi de înalta curte de dreptate din Pesta.

La têrgurile din Hălmagiŭ, participă locuitorĭ din 60–80 sate, carĭ se află împrejur. Crişenii sub numirea: *bulciu*, înţeleg têrgurile carĭ se ţin în ḑi de sĕrbătóre; ast-fel se ḑice: *bulciul Sân-Tóderului, bulciul Sân-Barbarei, bulciul Sântă-Mǎriei* etc.

Bulciul Sân-Tóderului de la Hălmagiŭ, de care ne ocupăm, se mai numesce şi *bulciul sărutatului, têrgul de sărutat şi têrgul nevestelor*.

Cât ţine *fruptul*, aşa numesc Crişenii dulcele, cârnelegile şi câşlegile, adecă timpul de la Bobotéză şi până la prima Dumineca a păresemilor (postul mare), se contractéză o mulţime de căsĕtorii, ca pretutindenea la Românĭ, vorba ceea, un june e *om ca ómenii* numai după-ce se însóră.

Muntenii ţin mult la căsĕtorii şi e o mare falǎ pentru un socru, décă are o noră frumósă sĕu un ginere harnic şi de neam, mergênd de-a dragul cu noii căsĕtoriţĭ la têrg, unde cunoscuţii şoptesc: Cutare e nora cutăruia şi i-a adus o avere patru boi! Óre numai pe ea o are tata-sĕu?

Décă în ḑiua de Sân-Tóder e timp frumos, bulciul de la Hălmagiŭ geme de neveste tinere, carĭ fiind feciore s'au mĕritat în timpul fruptului. La acest têrg merg nevestele nouĕ din comunele Ţermure, Ociu, Ocişor, Poenari, Ţuhescĭ, Bănescĭ etc. şi la care sĕ însemnăm, că numai nevestele, carĭ au fost fete marĭ, merg la têrg, ér nu şi vĕduvele căsĕtorite din nou.

Nevestele, carĭ au sócre plécă împreună, ér carĭ n'au, se însoţesc câte două şi câte trei, fórte frumos gătite şi cu cununile de mirese pe cap. De multe-orĭ le duc socrii sĕu chiar bărbaţii lor cu carul şi cu căruţele până la Hălmagiŭ, unde nu se preumblă de loc singure prin têrg. Fie-care are în mână câte un ulcioruţ frumos împestriţat şi umplut cu vinars.

Ajungênd nevestele la Hălmagiŭ, têrgul are o înfăţişare interesantă. Voia bună, rîsul şi gluma e caracteristica acestui têrg. Des de diminéţă nevestele încep a umbla prin têrg, însoţite de sócre, sĕu câte două şi câte trei, carĭ întâlnind consângenĭ şi cunoscuţĭ, sĕu vĕḑêndu-i din depărtare, alérgă la ei şi-i sărută; ér aceştia îi cinstesc cu banĭ, începênd de la creţarĭ până la florinĭ. Cu streinii sunt în mare reservă, căcĭ a rĕmâné nesărutată e cea mai mare ocară. Numai când nevasta e pozitiv informată, că nu va fi refusată, sărută pe strein. Sărutatul se întêmplă pe strade, prin birturĭ şi prin case pe la cunoscuţĭ. După sărutat neva st

cel vechiŭ, adecă fără sĕ fi stors vr'o concesiune națională maghiară pentru armată, apoi Tisza nu și-a tras de sémă, că are mulțĭ dușmanĭ personalĭ, între carĭ în primul loc contele Apponyi, cu vr'o 83 deputați, carĭ de și astădĭ sunt contopițĭ cu partidul liberal, totușĭ când e vorba de persóna lui Tisza, sunt uniți cu Apponyi, fostul lor șef.

După părerea diarului vienes „N. Fr. Pr"., acela care va veni după Szell, va trebui sĕ fie un bărbat, care sĕ aducă cu sine drept zestre concesiunĭ pentru armată, care în cel mai apropiat timp va fi împărțită în două și în partea ungurêscă va avé limba maghiară ca limbă de comandă (?), va avé steagurĭ și embleme și imn maghiar (?)

Décă se va împlini proorocia acésta va arăta viitorul, și tot viitorul va arăta și aceea, décă acésta va fi în interesul tăriei monarchiei nóstre. Ér încât pentru Tisza, că n'a isbutit, noi Românii n'avem motive de a plânge.

Jubileul de 50 de anĭ al diecesei Lugoșului.

Frumóse și înălțătóre serbărĭ au fost Duminecă și Lunĭ în Lugoșiŭ. S'a serbat jubileul de 50 de anĭ de la înființarea diecesei române unite de Lugoșiŭ. Din Blașiŭ au fost de față I. P. S. Sa metropolitul Dr. Victor *Mihalyi*, prepositul capitular Il. Sa I. M. *Moldovan,* canonicul Gavril *Pop.* In suita metropolitului erau încă: Dr. Elie *Daianu*, protopop, A. C. *Domșa* și I. *Micu.* Din Oradea mare: prepositul T. *Kováry*, vicarul capitular Dr. Aug. *Lauran*, I. *Vulcan* și Dr. Coriol. *Pop.* Din Maramureș, fratele metropolitului deputatul Petru Mihalyi și adv. Dr. I. Mariș. Din Beiuș directorul I. Buteanu profesorii T. Bulc, V. Dumbravă, Cor. Ardeleanu, medicul Dr. I. Mureșianu. Cea mai bine a fost representată diecesa Lugoșiului, protopopĭ și o mulțime de preoți, ér dintre mirenĭ adv. Dr. Stefan C. Pop (Arad), adv. Francisc Hossu Longin (Deva), președintele scaunului orfanal din Deva I. Simionaș, Dr. Stefan Erdelyi (Orăștie), advocații Contescu și Dr. Suciu (Hațeg) si alțĭ mulțĭ din tóte unghiurile diecesei.

Serbările s'au început Sâmbătă în 13 Iunie n. cu primirea I. P. S. Sale metropolitului Mihalyi la gară din Lugoșiŭ. Tot Sâmbătă au sosit óspeții. O mare mulțime de public se afla la gara când trenul din spre Ilia aducea pe metropolitul și ceilalțĭ blășenĭ. Când trenul întră în gara, urale însuflețite și ovațiunĭ entusiaste se făcură metropolitului, care fù salutat mai întâi de episcopul Dr. Dem. *Radu*, apoi de primarul orașului. Metropolitul fù condus la reședința episcopéscă.

Séra la 9 óre a urmat conductul imposant de torțe, care a percurs orașul de la școla gr. cat. până la reședința episcopéscă. In frunte mergea musica. Dinaintea reședinței corurile țĕrănescĭ au cântat două piese, după care advocatul Fabiu *Rezey* a salutat pe episcop, relevând însemnătatea jubileului. I-a rĕspuns P. S. Sa episcopul *Radu* aducênd omagii poporului, care în mânia prigonirilor seculare a păstrat neschimbată credința în Dumnedeu și iubirea de limba strămoșilor. După acésta corurile au cântat érășĭ două piese și cortegiul s'a întors în piață. Participanții s'au întrunit apoi la cină comună în grădina hotelului „Concordia"

Duminecă diminéța archiereii au fost condușĭ la catedrală cu procesiune solemnă. S'a început serviciul divin la care a pontifiat metropolitul și episcopul dimpreună cu vre-o 40 preoțĭ. La fine metropolitul ținù o predică festivă, după care s'a cântat doxologia cea mare. In predica sa metropolitul a făcut istoricul unirei, începĕnd cu conciliul de la Florența și până la înființarea Metropoliei române unite.

După serviciul divin s'a ținut adunarea întrunită a reuniunilor învĕțătorescĭ presidate de canonicul I. Boroș. După adunare a fost banchet, participând vre-o 160 de persóne, la „Regele Ungariei". Alt banchet a fost la „Concordia". S'au pronunțat numeróse toaste.

Séra s'a dat un concert de către corurile țĕrănescĭ. A asistat public fórte numeros. După concert a urmat dansul, care a ținut până în zorĭ de di.

Cu acésta s'au terminat festivitățile.

Lunĭ diminéța I. P. S. Sa metropolitul a plecat spre Blașiŭ, dimpreună cu întréga suită. Tot Lunĭ au plecat și ceilalțĭ óspețĭ.

Evenimentele din Serbia.

Fiorósa tragedie din Belgrad întîmplată în nóptea de 10 Iunie, a umplut de gróză tóte inimile simțitóre. Prin ea, prin mâna asasinilor nemernicĭ, s'a stins viéța ultimului vlăstar al dinastiei Obrenovicĭ, Regele Alesandru.

Gróznica întîmplare începe acum sĕ trécă în domeniul istoriei.

Lunĭ marea adunare națională sêrbéscă s'a întrunit în Belgrad *și a proclamat de rege pe prințul Petru Karageorgevicĭ.* El va ocupa tonul sêrbesc sub numele de *Petru I.* Alegerea s'a făcut cu *unanimitate.*

Serbia își aștéptă acum pe noul rege. Pe strade se ridică arcurĭ de triumf și în conacul (palatul) din Belgrad se spală sângele și se înlătură urmele crimei mișelescĭ sĕvîrșită „în numele patriei" de chiar armata sêrbéscă.

Serbia va căpĕta o constituție fórte largă, constituția de la 1888, făcută după model belgian încă sub rĕposatul rege Milan, care însĕ a cassat'o. Pe constituția acésta va depune jurămênt și noul rege și armata. In sensul acestei constituții senatul sêrbesc se casséză și va rĕmâné numai scupștina (camera, séu dieta.)

Regele Petru va sosi în Belgrad Miercurĭ séu Joi. El e însoțit de o gardă compusă din ofițerĭ și soldațĭ, carĭ au luat parte la omorul din 10 Iunie nóptea. Delegația oficială a statului a plecat deja spre Geneva (Elveția) luând drumul Budapesta-Viena-Insbruck. Mâne, Duminecă, vor fi concentrate în Belgrad tóte garnisónele din țéră, ca sĕ se dea astfel festivităților de primire o splendóre cu atât mai mare.

Noul rege șĭ-a comunicat alegerea sa mai întâiŭ capetelor încoronate din Viena, Petersburg și Roma. Majestatea Sa monarchul *Francisc Iosif I* i-a rĕspuns, asigurându-l de deplina simpatie și urându-i domnie îndelungată. A înfierat însĕ Majestatea Sa crima ticălósă, ce s'a sĕvîrșit în potriva părechii regale sêrbescĭ, dorind ca Serbiei sĕ i-se redea pacea și liniștea și cinstea și s'o ridice din căderea adêncă suferită în ochii lumei civilisate prin omorul de la 10 Iunie nóptea.

De altă parte guvernul rusesc recunoscênd oficial alegerea lui Petru I, cere cu insistență *pedepsirea asasinilor.* Acésta o cer de altfel aprópe tóte guvernele europene și gazetele marĭ din lumea întrégă. Nespus de grea va fi, decĭ, chiar acum la început problema regelui Petru I, după-ce în Serbia domnesce puternic curentul, ca ofițerii asasinĭ sĕ nu fie pedepsițĭ, pe motiv că ei au sĕvêrșit „o faptă patriotică".

Ĕtă scirile mai nouĕ:

Proclamația regelui Petru.

„Journal de Genève" publică următórea proclamațiune a Regelui Serbiei adresată poporului sêrbesc:

„Prin grația lui Dumnedeu și voința națională, am fost chemat pe tronul strămoșilor mei. Declar, că mĕ supun decisiunei națiunei de a mĕ urca astădĭ pe tronul Serbiei. Consider ca o primă datorie de a mulțumi lui Dumnedeu pentru grația sa și de a esprima în același timp speranța, că puterile vor recunósce urcarea mea pe tron, făcută în mod legal. Acésta cu atât mai mult, cu cât sunt hotărît de a îndruma Serbia spre o eră de liniște, de ordine și de prosperitate. Imĭ iau îndatorire către poporul meu, că voiŭ respecta drepturile tuturor, voiŭ face totul cu putință pentru a fi un rege constituțional și pentru a păstra legile, carĭ garantéză buna stare a scumpului meu popor.

„De aceea invit prin acest prim manifest pe toții șefii bisericei, pe toțĭ representanții autorităților civile, pe toțĭ șefii militarĭ de a rĕmâné în funcțiunile lor și de a-șĭ îndeplini datoriile ce le incumbă. Declar, că dau uitărei tóte evenimentele carĭ în ultimii 40 de anĭ, în împrejurărĭ extraordinare, au putut sĕ mĕ atingă personal.

„Fie-care sêrb patriot va găsi sub domnia mea protecțiunea necesară pentru viéța sa morală și materială, devisa dinastiei mele fiind tot-déuna: „Pentru cruce și sfânta nóstră libertate".

„Cu acéstă devisă, care mĕ légă de armată și de biserica ortodocsă, mĕ urc pe tronul Serbiei sub numele de: Petru I Regele Serbiei.

„Rog pe Dumnedeu de a rĕspândi îndurarea sa asupra poporului meu și trimet tuturor salutarea mea regală".

Se cere pedepsirea asasinilor.

Comunicatul publicat în *Mesagerul guvernului rusesc*, relativ la evenimentele din Serbia este astfel conceput:

„Rusia, menținêndu-se cu rigóre în modul sĕu de a vedé, de a nu se amesteca în afacerile interióre ale Statelor balcanice și găsind imposibil de a comunica cu *usurpătorii puterii*, a așteptatat sfîrșitul periódei de turburărĭ pentru a face cunoscut atitudinea sa față cu evenimentele din Serbia.

„Guvernul rus, salutând alegerea noului monarch, descedent al unei dinastii gloriose, și urându-i deplin succes, esprimă în același timp convingerea sa, că *Regele Petru I va lua înainte de tóte mĕsurĭ de a pedepsi cu severitate pe criminalii trădătorĭ amestecațĭ în infamia uciderei Regelui Alexandru.*

„Negreșit nu armata sêrbéscă întrégă póte fi făcută rĕspundĕtóre de acea crimă, dér *ar fi premejdios chiar pentru ordinea interioră a Serbiei, de a lăsa fără rĕsbunare o revoluțiune de Stat făcută de armată.*

„O asemenea greșală ar influența în mod defavorabil asupra relațiunilor tuturor Statelor cu Serbia".

= *„Allgemeine Zeitung"* din Berlin publică un interview cu un înalt diplomat rus, care a dis, că Țarul este fórte indignat din causa asasinării Regelui și Reginei Serbiei.

Anglia se va uni de sigur cu Rusia — adaogă diarul — în cererea de a se pedepsi ucigașii. Astfel Regele Petru găsesce o situațiune grea și s'ar puté produce complicațiunĭ, décă armata sêrbă nu va voi sĕ se pedepséscă masacratorii.

Décă noul Rege nu va voi sĕ-i pedepséscă, Rusia ar puté sĕ rupă relațiunile diplomatice cu Serbia.

= *„Tribuna"* din Roma într'o notiță inspirată, asigură, că guvernul italian, cu tótă situațiunea escepțională de care se bucură Regele Petru, în calitatea sa de rudă de aprópe cu Casa de Savoia, *va cere cu stăruință la Belgrad, ca soldații trădătorĭ și ucigașĭ ai suveranului lor sĕ fie pedepsițĭ.*

Regele Petru și asasinatul.

Petru Karageorgevicĭ, primind pentru a doua óră visita unuia din redactorii diarului „Journal de Genève", a făcut în ajunul proclamărei sale ca rege, următórele importante declarațiunĭ:

„Reprobez cu totul asasinatele ce s'au comis la Belgrad. Ar fi trebuit sĕ se procédă cu totul altfel. Se dice, că Regele nu a voit sĕ abdice. Ei bine, era fórte ușor sĕ-l isgonéscă împreună cu Draga lui; ajungea sĕ-i lege și sĕ-i transporte peste Dunăre.

„Ar fi fost mai nobil și istoria ar fi câștigat. Nu e de loc o glorie pentru armată, sĕ masacreze, și mai ales sĕ masacreze femei. Mĭ-e témă ca nu cumva, cu asemenea violențe, sĕ întrăm într'o eră de pronunciamente".

In atențiunea despărțĕmintelor „Asociațiunei".

E sciut că scopul *„Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român"* este cultivarea acestuia. Și numele ce-l pórtă încă o dovedesce.

Intrebarea e acum: óre pentru care clasă a poporului e mai necesară acéstă „Asociațiune" culturală?

Rĕspunsul negreșit va fi, că pentru întreg neamul românesc din țéra acésta, fără deosebire de clase.

Considerând însĕ, că clasa superióră — mai avută — a poporului e în stare singură sĕ-șĭ vadă deși cultivarea fiilor sĕi, urmeză de la sine, că „Asociațiunea" trebue sĕ îngrijéscă mai ales de cultivarea celor mai sĕracĭ din popor, carĭ de și ar voi, nu sunt în stare sĕ se cultiveze.

Și óre cum am puté constata și afla pe cei mai vrednicĭ de ajutat?

Esperiența și aicĭ ne dă o cheie cât se póte de corĕspundĕtóre.

Miseria mai ales bântuesce între familiile cu copii mulțĭ. Lucru natural, că unde sunt câștigătorĭ puținĭ și consumătorĭ mulțĭ, acolo e miserie.

Las' că la cei bogațĭ și copii mulți pot fi crescuțĭ și îngrijiți, — ceea ce se și face.

E de sine înțeles, decĭ, că ajutoriul ce-l pot da societățile nóstre culturale trebue sĕ se dea celor mai sĕracĭ și celor ce au mai mulțĭ copii. Prin acésta sĕ-i ajutăm sĕ și-i

---

primind *cinstea*, ea mulțumesce închinând din ulcior. A nu bea, însémnă a batjocori nevasta și pe ai sĕi. A fi sărutat de-o nevastă în Hălmagiŭ la Sân-Tóder, însemnéză a fi un om de frunte și de omenie. Ómenĭ prăpădiți, ticăloșĭ séu rĕu îmbrăcațĭ, sunt ocolițĭ.

Lucrurĭ imorale și certe nu se nasc nicĭ-odată. Ordinea și moralitatea o păstréză însu-șĭ publicul, care esercită cea mai bună poliție și controlă, ca sĕ nu se comită nimic ce ar puté atinge bunele moravurĭ. De aceea afirmațiunea unor scriitorĭ streinĭ, că pofta de câștig séu decadența morală ar fi dat nascere *têrgului de sărutat*, e cu atât mai neîntemeiată, cu cât la acest *têrg* participă de-o potrivă și nevestele fruntașilor ca și ale sĕracilor, atât orășenele Hălmăgene, cât și satele Crișene

Mult ne-am bătut capul sĕ aflăm originea acestui têrg, dér orĭ pe cine am întrebat, nu ni-a rĕspuns decât dând din umerĭ: „Așa ne-am pomenit! Așa e datina nóstră!"

Sunt unii, carĭ cred, că têrgul datéză din timpul în care valea Crișului-alb ar fi fost colonisată cu Moțĭ. Colonii întêlnind pe consângenii lor, în têrgul de la Hălmagiu, îi săruta; ér aceștia *cinsteau* cu banĭ pe cei, carĭ se depărtase de țéra lor, și ast-fel cu timpul datina s'ar fi generalisat. Alții érășĭ susțin, că Crișenii fiind păstorĭ, când eșiau primăvara cu oile la munte, soțiile lor îi însoțiau până la Hălmagiŭ, unde prin sărutat își luau *rĕmas bun* de la ai lor, carĭ în schimb le *cinstia* (dăruia) cu câte ceva.

O altă versiune susține, că acéstă datină ar fi din timpul invasiunei Turcilor, carĭ străbătând până la Crișul-alb, la Ribița, Baia-de-Criș etc., ar fi răpit o mulțime de femei crișene, dintre carĭ unele scăpând din robie și întorcêndu-se acasă, la Hălmagiŭ s'au întêlnit cu cunoscuții lor, pe carĭ i-au sărutat de bucurie și aceștia le-au cinstit, pentru vrednicia lor, că-șĭ iubesc limba și vatra strĕmoșéscă mai mult, decât orĭ-ce bogăție păgânéscă.

Têrgul de sărutat de la Hălmagiu n'are nicĭ o legătură cu *têrgul de fete din Găina.*

---

pótă cresce şi hrăni mai corĕspundĕtor.

Greutatea părinţilor cu copii mulţĭ, în general dis e fórte mare. Ce póte fi mai dureros pentru părinţĭ, ca aceea, décă n'au pânea necesară sĕ o dea fiilor sĕi şi sĕ-i îmbrace.

Din causa acestor trebuinţe câţĭ şi câţĭ copii nu pot frequenta şcóla Şi suntem siliţĭ a le recunósce scusele. Până ce astfel de miserii vor fi în popor, înzadar vor fi şcolele cele bine îngrijite, căci ele rĕmân nefrequentate de cei mai mulţĭ obligaţĭ.

Pedepsele cele marĭ ce prescrie legea statului pentru absenţiile de la şcólă, pot sĕ ruineze mai rĕu poporul, dér nu sĕ-l cultive.

Miseria e cea mai mare pedică în calea cultivărei poporului. Şi cutez a afirma, că statul ar trebui sĕ vină sĕ ajutore pe părinţii lipsiţĭ cu prunci mulţĭ.

Veni-va cândva statul, şi décă ar veni, în ce direcţie şi în ce spirit ar cresce copiiĭ noştri, — cu acésta nu mĕ voiŭ ocupa. Datorinţa nóstră e însĕ sĕ ne ajutăm după putinţă cât mai curând.

„Asociaţiunea“ nóstră culturală ar puté în câtva pune în lucrare acéstă ideie.

Despărţĕmintele „Asociaţiunei“ au fie-care cercul lor de activitate. Şi au dreptul, ca averea adunată de ele sĕ o folosescă fie-care în locul prim pentru cercul sĕu, şi numai prisosul sĕ-l trimită la centru.

Décă fiecare despărţĕmênt ar premia în tot anul câte cu 40 corone, barem 2—3 capĭ de familie — respective mame — carĭ au 7—8 séu mai mulţĭ copii sănĕtoşĭ, ar da acelor părinţĭ un sprijin însemnat. Ei ar vedea că virtutea lor casnică e premiată. Şi cu acea ocasiune li-s'ar puté spune scopul pentru care s'au premiat, că se aştéptă de la ei sĕ dea copiilor crescere corĕspundĕtóre, corporală şi spirituală.

Un asemenea ajutor — 40 cor. — pentru omul sĕrac hotăresce mult, ar puté face capital din aşa ceva.

Décă tóte despărţĕmintele ar urma astfel, cu încetul s'ar puté premia familii din tóte comunele nóstre. Prin acésta s'ar cimenta şi solidaritatea dintre inteligenţă şi popor, căcĭ acesta ar vedé, că şi „domnii“ se intereséză de sórtea lui.

Am atins aceste idei, pentru-ca cei doritorĭ de propăşirea neamului nostru sĕ le aprecieze cu tótă bună voinţa completându-le precum vor afla de bine.

Aurul în foc sĕ lămuresce, ér ideile în public se cristaliséză. Sperez, că şi acéstă espunere ce ţintesce la întărirea poporului nostru, va fi bine primită.

Păstoriul.

Adunarea desp. I. Braşov

al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“.

Dumineca trecută s'a ţinut în Rîşnov adunarea despărţĕmêntului I. Braşov al Asociaţiunei sub preşedinţa d-lui Andrei Bârseanu profesor.

Adunarea s'a ţinut în biserică şi s'a început la órele 11, după ce mai nainte se ţinuse parastas pentru membrii repausaţĭ.

Despărţĕmêntul a făcut progres şi la adunare s'a raportat cu bucurie, că s'au înscris Dr. *Hosanu* membru fundator cu taxa de 400 cor., ér d-nii Petru *Nemeş* notar public, *Petru Pop* jude de tribunal în pensiune, C. *Popovicĭ* advocat şi Petru *Popovici*, s'au înscris membri pe viéţă cu câte 200 coróne, precum şi mai mulţĭ membri ordinarĭ şi ajutătorĭ.

Raportul secretarului N. *Bogdan* şi al cassierului C. *Aisĕr-Săvuleanu* îl vom publica mai pe larg.

Cu acéstă ocasiune domnii învĕţătorĭ *Renghia* şi *Boldor* şi candidatul de profesor I. *Lăpĕdatu* au ţinut conferenţe fórte interesante.

S'a accentuat în mai multe rĕndurĭ iubirea, de care trebue sĕ fim cu toţii însufleţiţĭ pentru *biserică şi pentru şcóla naţională românéscă.*

La órele 2 s'a dat un banchet la care s'au ridicat toaste pentru preşedintele Asociaţiunei d-l *Mocsonyi*, căruia i-s'a trimis şi o telegramă în care i-s'au esprimat salutările despărţĕmêntului, apoi s'a mai toastat pentru preşedintele despărţĕmêntului nostru, pentru comerciu şi industrie, pentru popor, pentru pressă şi pentru diariştii de faţă la acest banchet, pentru buna înţelegere şi lucrarea împreună a tinerilor cu bĕtrânii etc.

Lăsăm sĕ urmeze raportul comitetului despărţĕmêntului, cetit prin d-l secretar N. *Bogdan.*

Onorată adunare generală!

In puterea principiului luat ca basă la stabilirea programului sĕu, comitetul a cautat şi în anul acesta prin lucrările sale sĕ facă, ca Asociaţiunea pentru literatura rom. şi cultura poporului român sĕ străbată cât mai adênc în păturile poporului nostru de la ţéră, ca acesta — poporul — în schimbul obolului, ce şi-l dă pentru Asociaţiune, sĕ-i şi guste ródele aceleia.

Succesul séu nesuccesul de care au fost însoţite aceste lucrărĭ ale comitetului se póte vedé din raportul, ce comitetul îşĭ ia voie a-l presenta Onoratei adunărĭ generale.

Raportul

comitetului desp. I Braşov al Asociaţiunei pentru liter. rom şi cult. poporului român despre activitatea şi starea desp. de la adunarea gener. ţinută în Bod, în 16/29 Iuniu 1902 încóce.

1) Membrii:

Până la adunarea gen. din anul trecut despărţĕmêntul nostru numĕra: 1 membru fundator, 5 pe viéţă, 73 ordinarĭ şi 70 ajutătorĭ; total 149.

In decursul anului acesta s'au înscris domnii:

1) Nicolae Balea pantofar. 2) Nicolae Bârseanu, învĕţător. 3) Casina română din Braşov. 4) Eugeniu Precup, măestru lăcătuş Braşov 5) Iosif Aron, învĕţător Braşov. 6) Ioan Dariu, învĕţător Braşov. 7) Zosim Butnariu, învĕţător Braşov. 8) Augustin Paul colaborator la „Gazeta Trans.“ Braşov. 9) Ananie Boldor, învĕţ. Codlea. 10) Societatea de lectură Codlea. 11) Iosif Comanescu jun. paroch Ghimbav. 12) ér dómna Eugenia Dr. Vecerdea, mutându-se de la Sibiiu la Braşov, doresce sĕ fie luată în lista membrilor ordinarĭ ai desp. nostru. Afară de aceştia cu ocasiunea reorganisării agenturii în Rêşnov s'au înscris ca membrii ordinarĭ noi domnii: 13) Ioan Renghea comerciant. 14) Bartolomeiŭ Tipeiŭ învĕţ. 15) Costi Proca, paroch.

Membrii ajutătorĭ: G. Butnariu, înv. D. Ilie, G. Creţu, A. Fretu, Iosif Renghea Vas. Cârstocea, N. Ilie, N. Cimpoia, D. Armăsariu, Ioan Pivariu, Ion Dobrescu, George Vintilă, Stefan Proca, D. Drăgan, D. Dobrescu, V. Sofran, Virgil Bude, învĕţ.

On. adunare generală! Décă comparăm numĕrul membrilor desp. nostru al Asociaţiunei cu numĕrul locuitorilor românĭ de pe acest teritoriu, trebue sĕ constatăm, că acela nicĭ pe de departe nu ne póte mulţămi. Cum vedeţĭ în anii din urmă numĕrul membrilor fondatorĭ se redusese la 1, ér acela al membrilor pe viéţă la 5. Chiar nicĭ numĕrul membrilor ordinarĭ şi ajutătorĭ nu stă în raport cu numĕrul nostru din acest comitat. Din causa acésta comitetul D-vóstră a apelat în mai multe rĕndurĭ la societatea nóstră şi mai ales la societatea inteligentă şi trebue sĕ o mărturisim, că apelul nostru — în anii precedenţĭ — n'a aflat echoul dorit. Cu atâta mai mare este însĕ bucuria nóstră, astădĭ, când în acéstă adunare Vĕ putem comunica, că în anul acesta, pe lângă membrii ordinarĭ şi ajutătorĭ amintiţĭ mai înainte: D-l Dr. Ioan Hosanu, medic în Braşov s'a înscris ca membru fondator al Asociaţiunei solvind suma de 400 corone, ér domnii: Constantin Popovicĭ, advocat şi Petru Nemeş, notar public s'au înscris ca membrii pe viéţă, solvind suma de câte 200 cor.

On. adunare gen.! Décă Asociaţiunea nóstră a avut bucuria de a recruta în anul acesta în despărţĕmêntul nostru, pe aceştĭ stimabilĭ noi membrii, nu a fost cruţată nicĭ de durerea de a pierde déla adunarea generală încóce câţĭ-va valoroşĭ membrii ai sĕi, pe carĭ mórtea nemilósă i-a răpit din mijlocul nostru. Aceştĭ membrii adênc regretaţĭ de societatea nóstră sunt: fostul protopop al Braşovului *Ioan Petric*, în persóna căruia desp. nostru nu numai că a pierdut un membru pe viéţă, dér a pierdut un bărbat, care un lung şir de anĭ, ca director al acestui desp. a condus destinile Asociaţiunei nóstre. A pierdut pe *Ioan Popea*, profesor în pensiune, Nicolae *Mocanu* Nicolae *Eremias*, comercianţĭ membrii ordinarĭ; precum şi Ioan Leucescu fost preşedinte al Agenturei Rotbav şi Ioan Meţianu, învĕţător în Ghimbav, membri ajutătorĭ.

In urma acestor schimbărĭ, numĕrul membrilor Asociaţiunei de pe teritoriul acestui despărţĕmênt de present este. 2 membrii fondatorĭ, 6 pe viéţă, 85 ordinarĭ şi 54 ajutătorĭ.

O listă completă a tuturor membrilor despărţĕmêntului nostru va presenta on. adunărĭ generale, în raportul sĕu d-l casier C. Aisĕr.

2) *Agenturile*: Nĕmĕrul agenturilor aflătóre pe teritoriul desp. nostru este 17. Dintre acestea aprópe fie-care a desvoltat ceva viéţă şi şĭ-a îndeplinit chemarea sa, administrând bibliotecile avute în folosinţă, făcênd incassările de lipsă şi dând comitetului cercual mână de ajutor în esecutarea agendelor sale. In anul espirat, comitetul n'a organisat nouĕ agenturĭ, de óre ce acestea fiind împreunate cu spese, comitetul a întocmit lucrul astfel, ca organisarea agenturilor sĕ o facă séu când ţinem în vre-o comună adunarea generală, séu când se ţine vr'o prelegere, séu se predă vr'o bibliotecă în administraţiunea agenturei. Afară de aceea suntem de parere că Asociaţiunea îşĭ ajunge mai bine scopul, décă comitetul va căuta mai întâiŭ sĕ susţină şi sĕ nutréscă funcţionarea în agenturile organisate deja până acum. De aceea activitatea comitetului faţă de agenturĭ a şi fost în sensul acesta. Astfel agentura din Rêşnov, póte că în urma mutării din acéstă comună a fostului ei preşedinte Ioan Teculescu, séu póte din causă, că acestei agenturĭ nu i-s'a dat destul nutremênt spiritual, comitetul cercual cunoscênd pe bravii poporenĭ ai acestei înfloritóre comune, a credut, că e neapărat de lipsă, că acéstă fruntaşă comună, sĕ fie atrasă din nou în organismul desp. nostru. De aceea şĭ-a trimis în diua de Bunăvestire a acestui an doi delegaţĭ ca sĕ reorganiseze agentura în acéstă comună şi cu acea ocasiune sĕ-i dea în administrare o bibliotecă poporală. Primirea însufleţită şi interesul arătat cu acea ocasiune atât din partea inteligenţei, cât şi din partea poporului din loc, precum şi persónele, carĭ stau în fruntea acestei agenturĭ, ne face sĕ credem că agentura de nou organisată a Rêşnovenilor o vom vedé în şirul agenturilor nóstre, carĭ se disting prin activitate zelósă şi esactă. Comitetul, care se află în fruntea ei este următorul: Preş. C. Proca preot, secr. G. Butnar învĕţ., bibl. V. Bude înv., casier G. Ilie com.

Onorată adunare generală!

Décă avem în vedere adevĕratul scop ce trebuie sĕ-l urmăréscă Asociaţiunna nóstră şi, décă dorim ca ea sĕ străbată cât de adênc în păturile poporului nostru de la ţéră, atuncĭ trebue sĕ o mărturisim, că activitatea desvoltată de agenturile nóstre şi constată în acest raport sĕ mărginesce mai mult la o activitate administrativă. E adevĕrat, că aprópe în fie-care agentură avem bibliotecĭ poporale şi că cărţile aflătóre in ele se cetesc cu destul zel, dér acésta încă nu este suficient pentru scopul ce-l urmăresce Asociaţiunea nóstră. Comitetul d-vóstră ar dori, ca fie-care agentură sĕ fie chiagul, care sĕ formeze legătura între inteligenţă şi poporul nostru dela sate, agenturile nóstre sĕ fie nisce centre de cultură şi educaţiune a poporului nostru. Étă cum înţelegem noi acest lucru: Preoţii şi învĕţătorii vor destina în fie-care agentură — unde nu este societate de lectură specială — câte-o localitate, unde în serile cele lungĭ de iérnă, vor concentra pe poporenii din comuna lor; vor lua cărţĭ din bibliotecă, le va ceti din ele, le va esplica, vor discuta cu ei cele cetite şi le vor da ómenilor îndrumărĭ, cum au sĕ cetéscă; ba îi vor pune chiar sĕ reproducă aceea ce au cetit. Acolo, unde esistă societăţĭ de lectură, séu casine, le vor cambina acestea la olaltă, vor organisa sub aspiciile agenturei corurĭ séu alte însoţirĭ şi tovărăşii educative. Urmând în chipul acesta şi lăsand la o parte neînţelegerile şi certurile, carĭ sunt atât de dese între preoţĭ şi învĕţătorĭ, séu între preoţĭ şi popor, suntem convinşĭ, că multe din relele de carĭ ne plângem, vor dispăré din mijlocul nostru. Dér şi mai mult, în chipul acesta ne apropiem de resolvarea acelei probleme, care atât de mult preocupă cercurile conducĕtóre ale nóstre, în chipul acesta, căcĭ am aflat calea, pe care tineretul nostru, care iese din şcólele elementare, îşĭ póte completa cunoscinţele sale şi se póte perfecţiona în scris şi în cetit, prin ceea ce şi printre noi se va tot micşora numĕrul analfabeţilor, adecă al acelora, carĭ nu sciu scrie şi ceti şi cu timpul vom puté fi şi noi puşĭ în şirul compatrioţilor noştri şi în acéstă privinţă.

(Va urma).

SCIRILE DILEI.

— 7 Iunie v.

Adunarea „Asociaţiunei“ în Baia-mare. Anul acesta adunarea generală a *„Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“* se va ţiné în *Baia-mare.* Comitetul despărţĕmêntului Sătmar-Ugocia, în frunte cu d-nii George *Şuta* preşedinte şi Dr. Vasilie *Lucaciŭ* secretar, precum şi întreg comitetul ales pentru aranjarea festivităţilor din incidentul adunării generale, a publicat un apel călduros către publicul din Baia-mare şi împrejurime pentru a-şĭ da cu toţii mâna frăţéscă şi a pune umĕr la umĕr, ca primirea „Asociaţiunei“, cea mai înaltă instituţie naţională a nóstră, sĕ se facă cu tótă demnitatea. Adunarea se va ţiné în dilele de 9 şi 10 August.

„Reuniunea rom. de gimnastică şi de cântărĭ“ din localitate va aranja *Sâmbătă 14 (27) Iunie* un concert cu concursul capelei orăşănescĭ, augmentată prin mai mulţĭ membrii ai societăţii filarmonice, în sala de teatru a Redutei din loc, cu următorul program: 1) Peer Gynt-Suite I şi II de *Ed. Grieg.* 2) Cantată, pentru cor mixt şi orchestră de *G. Dima.* 3) Arie din Odysseus, de M. *Bruch.* 4) Salvum fac regem, cor mixt şi orchestă de *G. Dima.* St. membrii ai Reuniunei sunt prin acésta încunosciinţaţĭ, că **biletele** pentru acest concert şi-le vor puté ridica *Marţĭ şi Miercurĭ* de la 11—12 a. m. în cancelaria prof. a gimnasiului la secretariul Reuniunei. *A. Ciortea.*

Regele Carol şi regimentul 6 sêrbesc. Din scirĭ telegrafice confirmate se cunósce rolul pe care l'a avut în asasinatele din Belgrad regimentul 6 de infanterie sêrbă, al căruĭ cap era de mai mulţĭ anĭ M. S. Regele Carol al României. Regele a făcut cunoscut telegrafic, la Belgrad, de mai multe dile, renunţarea sa la onórea de cap al regimentul 6 de infanterie sêrbă.

Succesiunea regelui Alesandru în România. Se scie că defunctul rege al Serbiei, poseda moşii în România, pe carĭ le moştenise de la bunica-sa, muma lui

Milan. In urma asasinării, guvernul sêrb are intenția de a confisca tótă averea lui Alesandru. Muma lui, regina Natalia, se opune la acésta și a și început chiar a se pune în legătură cu advocați în țĕrile unde Alesandru avea avere. Regina Natalia s'a adresat unui fruntaș advocat din Bucurescĭ, solicitându-l a-se interesa și a interveni la nevoe, în contra orĭ-cărei încercărĭ, ce va face guvernul sêrb, pentru sechestrarea și confiscarea bunurilor posedate de fiul ei. Până adĭ însĕ, guvernul sêrb n'a făcut nicĭ o intervenție în acest sens în România.

Petru Karagheorghevicĭ și regele Italiei. Diarul *„Italia"* povestesce un fapt destul de recent și care caracteriséză relațiunile cordiale între suveranul italian și regele Serbiei: Prințul Karagheorghevicĭ, a fost la Roma acum doi anĭ esact la epoca în care și prințul Nicolae al Muntenegrului se afla acolo, cu ocasiunea nascerei principesei Yolanda. Cei doi principĭ, după mórtea soției prințului Karagheorghevicĭ, care era fiica prințului Nicolae, întrerupseră orĭ ce relațiunĭ între dênșii. Ei erau în conflict fórte viu, căcĭ aveau vederĭ fórte diferite asupra raporturilor reciproce între Serbia și Muntenegru. Prințul Karagheorghevicĭ, în adevĕr credea, că nu găsesce pe lângă prințul Nicolae un sprijin îndestulător pentru realisarea aspirațiunilor sale. Regele Victor Emanuel III a fost atuncĭ intermediatorul pentru împăcarea celor două rude ale sale. Prințul Karagheorgevicĭ a fost învitat de vre-o două orĭ la masă, la Quirinal, împreună cu prințul Muntenegrului. Prințul Karagheorghevicĭ a păstrat în tot-déuna raporturile cele mai cordiale cu curtea italiană și s'a arătat fórte recunoscĕtor către regele Italiei pentru simpatia ce acesta i-a arătat în tot-déuna.

Primarĭ pedepsițĭ. „Libertatea" scrie, că Vinerĭ 19 l. c. decĭ de primarĭ se vedeau la pretura din Ilia. Fisolgăbirĕul i-a pedepsit aprópe pe toțĭ cu 10 cor. amendă în banĭ sub cuvênt, că n'au dat ordin sĕ se măture stradele din satele lor. Primarii spun, că n'au căpĕtat poruncă a face acésta. Se bănuesce, decĭ, că pedépsa li-s'ar fi croit, pentru-că au votat la Dobra pentru Dr. Vlad. Contra pedepsei s'a dat recurs.

„Cine Mintye" așa se numesce o carte de poveștĭ, séu cum se dice altmintrea: „roman", pe care l'a scris vice-șpanul comitatului Coșocnei d-l Andreiu *Dózsa*. După cum arată titlul, scris greșit, cu ortografia unguréscă, așa că în loc sĕ scrie *„Ține minte"*, cum avea de sigur în gând, scrie „ cine mintye " (adecă cum se dice pe la Clușiŭ: *cine mințesce*,) romanul lui Dozsa se ocupă și de Românĭ și anume după cât scim din nisce recensiunĭ, începând cu timpul de la 1848 și până în dilele nóstre. Ar fi așa-dér un roman social séu mai bine politic, roman „cu tendințe", cum se mai dice, care urmăresce *„idea națiunei maghiare unitare"*. Asta o mărturisesce însușĭ autorul, în adresa prin care își dedică cartea comitatului Coșocnei. Adresa acésta s'a cetit în congregația comitatului ținută acuma de curênd. — Ce înțeleg ungurii sub „idea națiunei maghiare unitare" a spus'o destul de lămurit Banffy, și nĭ-o spun dilnic miniștri în dietă și gazetarii maghiarĭ. Ei înțeleg ca tóte celalte naționalitățĭ *sĕ se facă Maghiarĭ.* — N'avem nicĭ un motiv sĕ credem, că d-l Dózsa ar interpreta altfel acéstă faimósă ideie în cartea sa. — Cu tóte acestea în numita congregațiune, d-l Vasile *Indre* a luat cuvêntul și cu vorbe elogióse a propus sĕ-i se voteze lui Dózsa mulțumită protocolară, pentru cartea sa, prin care ar arăta căile adevĕrate ale „bunei înțelegerĭ între naționalitățĭ."

Iunial. Elevii de la șcóle gr. or. române din *Timișóra-Fabric* aranjéză în diua 12 (25) Iunie un „Iunial" în „pădurea vênătorilor" (vadász-erdő). Din eventualul prisos al contribuirilor benevole se va face un stég școlar. In fruntea aranjării vedem pe Nic. *Nicorescu*, învĕțător, Persida *Regep*, învĕțătóre, Entimie *Milutin* epitrop I. Vichentie *Cosariu* epitrop II. Se vor esecuta mai multe cântece sub conducerea d-lui N. Nicorescu. ér elevii Emil Țĕranu și Radu Ladu vor declama poesii.

De la direcția tramwaiului primim însciințarea, că Duminecă, în 21 Iunie după amĭadĭ, în cas de timp faverabil în afară de trenurile ordinare vor circula și automotórele până în Satulng și îndĕrĕt după următorul plan: *Din piață* plécă la 1 óră 37 minute, la 4 óre 10 minute, 5 óre 22 minute. *De pe bulevardul Rudolf*: la 3 óre 02 minute, 6 óre 53 minute. Din *Satulung* plécă la 1 óră 50 minute, la 4 óre, la 5 óre 38, la 6 óre 20 și la 8 óre și 3 minute. *Lunĭ* eventual *Marțĭ* în cas de se ține maialul „Honterus", atuncĭ automotórele vor circula, în afară de trenurile ordinare până la Honterus și îndĕrĕt.

Dintre farmaciile din cetate *Duminecă 21 Iunie* va fi deschisă după amiadĭ numai farmacia *„La Leul"* a lui Friedrich *Stenner, str. Porții Nr. 21.*

Concert militar. Mâne, Duminecă séra concert militar la *„Gewerbeverein"*. Inceputul la órele 8. Intrarea gratis.

Tragere la țintă Lunĭ, în 22 Iunie, batalionul 3 din reg. 2 de infanterie va eși la tragere la țintă. Poliția aduce la cunoscință publică, că de la órele 5 diminéța până la órele 2 după amiédĭ *este sever oprit a călca pe teritoriul Poianei*, unde se vor ține esercițiile de tir.

Concertul flautistului Wilikow. Renumitul flautist Wilikow va da mâne séră un concert la *„Pomul verde"*. Inceputul la órele 8.

Ghiață la cap!...

La Orăștie trebue că nu plouă ca la noi, trebue că p'acolo sunt deja marĭ căldurile, căcĭ décă n'ar fi așa, n'am puté pricepe, cum colaboratorilor dela „Libertatea" a început sĕ le cânte clavirul în cap de bucurie, că la Dobra a fost ales candidatul lor, care a desertat din partidul nostru național și a părăsit programul acestuia.

Cei ce vor sta la îndoială despre cele spuse aicĭ, sĕ cetéscă „Libertatea" de Duminecă 7 (20) Iunie n. și acolo vor găsi pe pagina a 2-a colóna 1-mă un articol întitulat *„Dobra — Plevna"* (!!), în care scriitorul mărturisesce, că „mereu i-se *învîrte în cap* asemĕnarea între *lupta nóstră dela Dobra și lupta dela Plevna*" (sic!)

Câte-va rêndurĭ mai jos autorul, despre care vorbim, face asemĕnarea scriind:

„...Precum la Plevna a fost indispensabil curagiul, tactica și *personalitatea* Regelui Carol, — tot așa la mica nóstră Plevnă, a fost neapĕrat de lipsă capabilitatea și chezășia întrupată în *personalitatea* lui Dr. Vlad".

„Și aicĭ și acolo lupta a fost chiemată sĕ decidă sórtea unei situațiunĭ, pe șir de anĭ. Resultatele luptelor de la Plevna sunt epocale, istorice, cele ale luptei dela Dobra vor forma și ele epocă, *punct de întórcere* istoric (!!) în istoria nóstră politică de aicĭ".

Décă n'ar fi așa de simpluț cel ce a făcut „epocala" asemĕnare de mai sus, s'ar fi ferit sĕ pună în paralelă *Dobra* cu *Plevna*, fără de a adauge și cuvêntul „victorie". Căcĭ e sciut că cuvêntul Plevna însémnă pentru unii victorie, pentru alții desastru.

Prin asemĕnarea din vorbă autorul articolului din „Libertatea" n'a voit sĕ preamăréscă numai învingerea electorală dela Dobra, ci și pretinsul *„punct de intórcere istoric"*, ce dice, că l'a adus cu sine. Acest „punct de întórcere" însĕ nu e decât o *retragere* cu jertfirea idealurilor, cum dic patronii d-lui Vlad.

In acest înțeles credem și noi, că Dobra ne înfățișéză o pierdere, ca mai multe altele pentru partidul și solidaritatea nóstră națională. Ne mângăiem însĕ, că acéstă pierdere e departe încă de a însemna un desastru, o Plevnă biruită pentru acest partid și pentru interesele de viéță ale națiunei române.

Ca sĕ pótă învinge aceste interese, au lipsă de alțĭ luptătorĭ, nu de cei cu *curagiul de a închina stégul și de a retira!*

Fundațiunea iubilară a episcopului Dr. D. Radu.

Din incidentul iubileului de 50 de anĭ de la înființarea diecesei române unite din Lugoșiŭ, precum și din incidentul numirei sale de episcop la Oradea-mare P. S. Sa episcopul Dr. *Demetriu Radu*, a făcut o fundațiune de 26,000 cor. Actul despre acéstă fundațiunea prin înființarea căreia P. S. Sa șĭ-a asigurat recunoscința fiilor bisericei sale, s'a comunicat în ședința de la 10 Iunie a Consistoriului și e de următorul cuprins:

Din incidentul fericitului eveniment al iubileului de 50 anĭ al diecesei greco-catolice române a Lugoșului precum și în vederea faptului, că provedința dumnedeéscă, prin împreună lucrarea pontificelui Roman și a Majestății Sale Prea gloriosului nostru rege apostolic Francisc Iosif I, a dispus transferarea mea de la scaunul episcopesc al Lugoșului, după păstorire de 6 anĭ, la scaunul episcopesc gr. catolic de Oradea-mare; și astfel în fața unor evenimente așa de însemnate pentru nevrednicia mea mĕ simțesc îndemnat a depune și încredința acelui venerat capitul mica crutare ce am putut'o face în mijlocul multor dificultățĭ materiale, cu carĭ mai ales la începutul păstoririi mele am avut de a mĕ lupta, ca sĕ fie o mică fundațiune, prin care cu timpul sĕ se scie ajutora cât de cât diecesa Lugoșiului întru nenumĕratele sale lipsurĭ materiale la îndeplinirea măreței opere de a lucra la mântuirea sufletelor și tot-odată de a concurge la cultivarea iubitului nostru neam românesc.

Averea ce o încredințez Veneratului Capitul spre administrare și îngrijire, sub superinspecțiunea Episcopilor Lugoșiului după timp, amĕsurat dispozițiunilor sfintelor canóne în acéstă privință, se compune din următórele:

1) Două polițe de asigurare a vieții mele de la societatea de asigurare „Gresham" cu n-rii 651448 și 651449 de câte dece mii, adecă 10.000 cor. în total douĕdecĭ mii, adecă cor. 20.000.

Polițele acestea deja sunt transcrise pe numele acelui Venerat capitul. Quotele anuale scadente până la timpul de față tóte sunt plătite, ér pentru viitor mĕ deoblig cu acésta a le plăti eu însumĭ la scadența lor și chitanțele a le depune la acel venerat capitul, séu eventual îmĭ reserv a vĕrsa prin act separat capital în numĕrar din ale cărui interese sĕ se plătéscă apoi numitele quote anuale.

2) Două-decĭ și cincĭ acții de ale institutului de credit și economii „Poporul" din Lugoșiŭ cu n-rii: 172, 170, 169, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724 725, 726, 727 de câte cor. 100, în total cor. 2500.

3) Cincĭ acții de la institutul de credit și economii „Lugoșana" din Lugoșiŭ cu n-rii: 1151, 1147, 1149, 1148, 1150 în valóre de câte 200 cor., în total cor. 1000.

4) O acție de la institutul de credit și economii „Albina" din Sibiiu cu nr. 493 în valóre nominală de cor. 200.

5) Două acții de la institutul de credit și economii „Bihoreana" din Oradea-mare cu n-rii: 785 și 786 în valóre nominală de câte 200 cor., în total cor. 400.

6) Trei acții de la institutul de credit și economii „Granițerul" din Hunyad-Dobra cu n-rii: 197, 198 și 199 în valóre nominală de câte cor. 100, în total 300 cor.

7) Cincĭ acții de la societatea comercială pe acții „Consum" din Blașiŭ cu n-rii 712, 713, 714, 715 și 716 în valóre nominală de câte cor. 100, în total cor. 500.

8) In banĭ gata cor. 100.

Tóte acțiile mai sus specificate sunt pe deplin plătite și însoțite de cólele lor de cuponĭ. Ér transcrierea lor pe numele fundațiunei de față se va face în timpul cel mai scurt după cererea și pe cheltuiéla mea.

9) Două jughere de pĕmênt arător în hotarul Lugoșului cumpĕrate de mine și prin actul de cumperare deja transcrise pe numele diecesei Lugoșiului pe séma convictului greco-catolic român din Lugoș în valóre totală după prețul de cumpărare de cor. 1000.

Din tótă acéstă avere, care represintă în valóre nominală suma de 26.000 coróne se va constitui: *„Fundațiunea iubilară a episcopului Dr. Demetriu Radu"*.

Și până ce voiŭ presenta ordinariatului episcopesc al Lugoșului litere fundaționale, séu eventual până ce se vor face ele din partea acestuia după tóte recerințele unor asemenea instrumente, dispun următórele:

1) Fundațiunea se va pune în aplicare îndată după încetarea mea din viéță. Ér până atuncĭ venitele se vor împărți în trei părțĭ egale, din carĭ o parte se va capitalisa, a doua parte se va distribui ca stipendii și a treia se va puté folosi spre orĭ-ce scop de interes diecesan după buna dispunere a ordinariatului episcopesc al Lugoșului.

3. Stipendiile se vor împărți după buna dispunere a ordinariatului episcopesc la școlarii gr. catolicĭ românĭ din diecesa Lugoșului, pe cum și la școlarĭ, mie consângenĭ, ca mai la vale, fie pentru întreținerea lor în convictul diecesan, fie la alte școle de orĭ-ce categorie, pe cum și în mĕsură mai restrînsă la ucenicii de meserii greco-catolicĭ românĭ din diecesa Lugoșului.

4) La împărțirea acestor stipendii vor avé preferință „caeteris paribus" acei tinerĭ greco-catolicĭ românĭ, carĭ vor puté dovedi că se trag de la părinții mei Ioan și Paraschiva Radu, economĭ în Sas-Uifalău, în cercul pretorial al Aiudului, în comitatul Albei-inferióre, pre cum și de la frații tatălui meu și de la frații mamei mele.

Autorisez pe Ven. capitul ca din acțiile mai sus numite de la „Lugoșiana" două sĕ le străpună la fondul misal al bisericei catedrale din Lugoșiŭ, ca din venitul lor, în tot anul la diua aniversară a morții mele sĕ se slujéscă o sfântă liturghie pentru refrigeriul sufletului meu și al părinți lor mei. Apoi ca la finea liturghiei de la sĕrbătórea sfântului Dumitru sĕ se facă parastas pentru odihna sufletului meu.

In legătură cu cele de mai sus în timpul cel mai scurt voiŭ depune la mână acelui Venerat capitul suma de 1000 (una miie), ér cel mai târdiu în anul viitor o altă miie coróne spre a-le da pentru edificarea școlei gr. cat. din Lugoș.

La urmă dau mulțămită pentru tóte Preabunului Dumnedeu, și doresc scumpei și măritei diecese a Lugoșului progres și înflorire necontenită spre mărirea lui Dumnedeu și cultivarea némului românesc.

Dat în Lugoș în ședința Consistoriului episcopesc la 10 Iunie 1903.

Episcop Demetriu Radu m. p.

Din Maramureș.

— 18 Iunie 1903.

Adĭ 18 Iunie st. n. s'a ținut alegerea denotar pentru cercul notarial compus din comunele *Ocna—Slatina, Sat—Slatina* și *Biserica Albă*. Au candidat doi Românĭ anume: *Moys* și *Fejes*, doi Rușĭ anume: *Stankovics* și *Ilnitzky*, 1 armean: *Buzesco* și un jidan *Gabányi* (pe care mai înainte l'a chemat *Gewürtz* Aron).

Protopretorul a candidat pe *Buzesco, Gabányi, Moys, Stankovics.* Pe Fejes l'a presionat sĕ repășéscă. Pe Ilnitzky nu l'a candidat. Gabányi cu dile înainte a umblat împărțind beuturĭ între popor și se dice că și banĭ.

Alegĕtorii din Ocna Slatina s'au purtat fórte corect, că toțĭ s'au înfățișat dar nicĭ unul nu a votat. Cei din Sat-Slatina și Biserica Albă, deși au fost avisațĭ prin preoții lor sĕ voteze pe creștin, s'au aflat între ei carĭ „însuflețițĭ" de beuturile jidanului au votat pe jidan, mai mare parte însĕ s'au retras vĕdênd că nu pot învinge cu jidanii. De sine se înțelege că comitele suprem *Roszner*, care are multe daraverĭ cu jidanii a fost cu trup și suflet pentru acéstă alegere, deși inteligența s'a opus și a făcut pașĭ la viceșpan ca sĕ nu facă presiunĭ pentru alegere. Viceșpanul însĕ n'a putut face nimica căcĭ porunca fișpanului a fost dată.

E de însemnat că în Marmația comunele românescĭ totdéuna notarĭ românĭ au avut și în tot comitatul *nu s'a pomenit notar jidan* până în era lui Roszner sub care s'a ales acum al doilea. Pri-

mul s'a ales cu trei anĭ înainte de asta în Săpânţea. E curios lucru că din o parte guvernul se îngrijesce de Ruteni (Rutén akcio) şi trimite comisar pentru scăparea poporului din comitat din ghiarele *jidanilor*, de altă parte pune pe capul Românilor notarĭ *jidanĭ*, căcĭ comuna Săpânţea e comună românéscă.

Preotul din Slatina Ioan *Doroş*, un preot bun care pórtă grija poporenilor seĭ şi e naţionalist bun a strîns poporul ca sĕ se sfătuéscă în privinţa alegerei şi dumnélui cu cantorul şi puţinĭ ómenĭ mai de frunte şi-a dat votul pentru creştin.

— *y.* —

ULTIME SCIRI.

Viena, 19 Iunie. Face sensaţie faptul, că după-ce contele Tisza şĭ-a depus mandatul, ce i-l'a dat Maj. Sa pentru a constitui un nou guvern ungar, baronul *Fejervary* a rĕmas în Viena şi a conferit timp mai îndelungat cu ministrul comun de rĕsboiŭ br. *Pittreich*.

Budapesta, 19 Iunie. Delegaţiunea sêrbéscă, în drum spre Geneva, a trecut adĭ pe aicĭ. In acelaşĭ tren se aflau şi surorile reginei asasinate Draga. Ele au părăsit pentru tot-déuna Serbia.

Belgrad, 19 Iunie. Constituţia revisuită a fost comunicată regelui Petru. El a aprobat'o Constituţia va întra în vigóre mâne.

Belgrad, 19 Iunie. Diarele de aicĭ vestesc în ediţii separate, că *Sultanul ar fi abdicat la tron.* Se mai vorbesce, că Albanesii ar fi atentat la viéţa Sultanului.

Belgrad, 19 Iunie. Rĕspunsul împĕratului Austriei adresat regelui Petru, a făcut o adêncă impresiune asupra populaţiunei. A fost remarcată cu deosebire frasa prin care împĕratul condamnă scenele sângeróse.

Conferinţă, esamen şi teatru.

Comăna-inferióră, 28 Maiŭ n.

Onor. Redacţiune! Dumineca în 17 Maiŭ învĕţătorii din archidiecesa de Alba-Iulia şi Făgăraş ai desp. Făgăraş şĭ-au ţinut adunarea în Veneţia-inferióră, după cum urméză:

La órele 7 se începe serviciul divin celebrat de Rev. domn vicariu I. *Macaveiŭ* asistat de părintele P. *Langa*, administratorul acestei parochii. Rĕspunsurile liturgice au fost esecutate de corul învеţătoresc.

La finea serviciului divin părintele Langa ţine o frumósă predică, în care arată rolul învĕţătorului şi al mamei în educaţiune.

Indată după liturgie la orele $10^1/_2$ se începe esamenul cu elevii de la şcóla gr. cat. din loc, cu 6 desp. unde funcţionéză ca învĕţător Corneliu Langa. Iţĭ era mai mare dragul sĕ vedĭ pe micile odrasle ale românaşilor—pe micii copilaşĭ — îmbrăcaţĭ în haine de sĕrbătóre, cum respund de precis şi îndrăsneţ, dovedind că sunt sigurĭ de materia percursă.

Cu ocasiunea esamenului harnicul învĕţător ni-a arătat, că nu numai că e un bun învĕţător, ci că tot-odată e şi un bun măestru al câutului, căcĭ atât cântările liturghice, cât şi cele naţionale le-a cântat în două vocĭ cu micii elevĭ, atât de frumos în cât ne-a frapat, mai ales în „Audiţĭ acolo". Pe lângă acestea d-l învĕţător a sciut şi a căutat, ca în tóte rêndurile, şi cu ocasiunea acésta sĕ combată beţia prin trialogul predat de 3 copii, care a putut servi forte mult poporului de acolo.

Esamenul se încheie prin vorbirea Rev. domn vicariu, adresată învĕţătorului, elevilor şi părinţilor — celor din urmă punêndu-le la inimă şcóla şi biserica, carĭ sunt primii factorĭ ai moralei.

D-l notar cercual Ioan Gligor, care a luat parte atât la esamen, cât şi la şedinţă, fiind pe deplin mulţămit cu rĕspunsurile elevilor, a avut bunăvoinţa de a-i premia cu 6 cor. Micuţii in semn de recunoscinţă i-au urat de 3 orĭ „sĕ trăiéscă".

După esamen se începe esecutarea celorlalte puncte din program precum urméză:

Se constată, că din 31 învĕţătorĭ, membrii ordinarĭ, lipsesc 13, ceea ce adunarea cu regret o ia la cunoscinţă, ér faţă de aceia, carĭ nu şĭ-au justificat absenţa, se cere pedepsirea lor, conform regulamentului.

Atât la adunare cât şi la esamen au luat parte Onor. Senat şcolar din loc, în frunte cu părintele administrativ P. *Langa* şi Stim. dn. Iacob *Popneciu* protopretore în pensiune, mai mulţĭ fraţĭ de ai noştri învĕţătorĭ din loc şi jur. Un bun prietin şi bun sprijinitor al desp., ba tot-odată şi un zelos bărbat al înaintărei desp. şi învĕţămêntului este părintele I. *Bunea* din Vad, care nu a luat în considerare timpul cel nefavorabil, ci sciind, că e vorba despre lucrurĭ bune şi folositóre, despre lucrurĭ, carĭ privesc şcóla, biserica şi interesul naţional, a alergat în mijlocul nostru a ne îmbărbăta cu cuvêntul. cât şi cu fapta, căcĭ d-l părinte Bunea e şi membru fundator al despărţĕmêntului.

După constatarea membrilor presenţĭ, preşedintele prin o vorbire acomodată deschide şedinţa. Se aleg 3 comisiunĭ pentru apreciarea esamenului, a disertaţiunilor ce se vor ceti, şi incassarea taxelor, respective înscrierea membrilor noi.

Urméză cetirea disertaţiunei — cu subiect pedagogic: „Cunóscerea individualităţii şcolarului" de înv. Octavian *Pop*, care a fost ascultată cu viu interes, ér din când în când întreruptă cu vii aprobărĭ. Disertantul e aplaudat.

Se cetesce a doua disertaţiune cu subiect poporal: „Créscerea în familie şi influinţa ei asupra vieţii popórelor", de înv. Andreiŭ *Stroia*. D-l disertant prin desele sale esemple, ne arată cât póte face mama ca educătóre. E aplaudat.

După acestea şedinţa se suspendă pe 10 minute, ca comisiunile alese sĕ raporteze.

Deschidêndu-se şedinţa din nou. comisiunea pentru esamen prin raportorul sĕu Dionisie *Stănuleţ* anunţă, că comisiunea cualifică esamenul de bun. La acésta mai vorbesce părintele Bunea, descriind esamenul de „forte bun", ér trialogul predat de copii încă a fost forte bine predat, decĭ cere ca înv. Cornel *Langa*, pentru zelul şi silinţa sa, sĕ i-se aducă mulţumită protocolară. In acest chip vorbesce şi d-l E. *Crişan*. Adunarea primesce propunerile cu „sĕ trăéscă".

Urméză comisiunea pentru disertaţiunĭ care anunţă prin refer. V. Farcaş, pe lângă micĭ observărĭ, că disertaţiunile au fost bine lucrate ér subiectele bine alese. Se aduc mulţumirĭ protocolare disertanţilor.

Comisiunea a treia însărcinată cu înscrierea de membrii noi, anunţă că d-nu Iacob *Popeneciŭ* s'a înscris ca membru fundator cu 40 cor., ceea ce adunarea ia la cunoscinţă cu mare mulţămire — urându-i ca Dumnedeu sĕ-l ţină încă mulţĭ anĭ spre binele şcólei, bisericei, şi poporului.

Finindu-se aceste tóte, urméză punctul 10 din program cu eventualele propunerĭ.

Preşedintele desp. d-l Ioan *Pop*, aduce la cunoscinţă durerosa veste, că D. *Bulicre* harnicul inv. din Porumbac — a încetat din viéţă. Adunarea primesce vestea cu durere, ér prin sculare îşĭ esprimă sincere condolenţe.

D-l E. Crişan luând în considerare, că repausatul a fost unul dintre cei mai harnicĭ inv., propune ca sĕ i-se compună biografia, care sĕ se publice în diare, ér când se mai întêmplă astfel de casurĭ, învĕţătorii din apropiera sĕ deie un necrolog, care sĕ-l trimită învĕţătorilor din întregul despărţĕmênt. — Se primesce şi adunarea însărcinéză cu adunarea datelor pentru biografie pe d-l E. Crişan.

Adunarea la rugarea inv. I. Faroga, hotăresce, ca proxima adunare sĕ se ţină în Sebeş, ér cu nouĕ disertaţiunĭ se anunţă d-l preot I. *Bunea* şi d-l preşedinte I. *Pop*.

Cu acestea, după-ce d-l preşedinte prin o vorbire potrivită mulţumesce Rev. Sale d-lui vicariu, că nu cruţă şi nu-şĭ pregetă la tóte adunările a lua parte activă, mulţumesce învĕţătorilor, dorindu le ca la proxima adunare se nu fie numĕrul ştirbit, sĕ fie cu toţii. Mulţumind învĕţătorilor strĕinĭ şi întregului public strĕin, încheiă şedinţa.

Tóte punctele din program s'au pertractat în cea mai bună ordine şi cu cel mai viu interes, ceea-ce dovedesce, că în acest desp. învĕţătorii sunt conscii de chemarea lor, şi tóte acestea au decurs sub înţelépta şi părintésca conducere a Rev. domn vicariu I. Macaveiŭ, ca preşedinte onorar, şi sub buna conducere a d-lui Ioan Pop, unul dintre cei mai vrednicĭ învĕţătorĭ ai şcólelor nóstre poporale.

La órele 4 sĕ ia masă comună, masă abundantă din destul, ér limbile se deslégă şi toastele curg. A toastat întâiŭ P. On. Domn vicariu pentru Escelenţa Sa metropolitul, apoi toastéză d-l I. Popeneciu pentru P. On. D-n vicariu, ér d-l I. Pop pentru învĕţătorime, asemenea şi părintele Langa.

Masa comună a ţinut până după órele 7 séra, ér la órele 8 se începe representaţia teatrală. Sala plină de lume, şi sigur, că ar fi fost şi mai mult public, décă timpul n'ar fi fost atât de nefavorabil.

Programul a fost forte bogat, toţĭ diletanţii s'au achitat destul de brav de rolurile avute, dér mai mult haz a făcut „Ţiganul betég", şi „Otrava de hârciogĭ", în care ucenicul Nuţu şĭ-a jucat rolul ca un adevĕrat ucenic. Aplause furtunóse le-a încoronat succesul.

Tote au avut un succas moral deplin mulţamitor, demn de o adunare învĕţătoréscă.

Se începe apoi dansul, care a ţinut până în revărsat de dorĭ, când apoi fie-care s'a depărtat, ducênd cu sine bunele impresii de la adunarea ce s'a ţinut în Veneţia. Şi cred, că fie-care a avut ce duce, căcĭ toţĭ óspeţii au fost bine primiţĭ şi tractaţĭ în modul cel mai ospital în casa învĕţătorului Cornel Langa.

Olteanul.

Ingrijirea pometului.*)

Intre isvórele principale de venit ale economului, un loc însemnat ocupă şi pomăritul. Durere numai, că acest ram al economiei atât de important şi rentabil, la noi Românii numai în timpul din urmă a început a lua unele proporţii mai micĭ în unele ţinuturĭ. ér în cele mai multe încă şi astădĭ este negligeat cu totul şi într'o stare cât se póte de tristă şi părăginită.

Pe când alte popóre, precum Nemţii, Francesii, ba chiar şi conlocuitorii Saşĭ, sciu se tragă câştigurĭ frumóse şi însemnate din cultura pomilor, poporul nostru în mare parte cumpĕră pómele cu banĭ scumpĭ de la strĕinĭ.

Grădinile Românilor adesea forte întinse, sunt pline cu buruenĭ şi scăeţĭ, sĕu apoi cultivate cu cartofĭ şi cucuruz, carĭ nicĭ în parte nu aduc acel venit, pe care l'ar aduce, cultivate fiind cu pomĭ.

Din datele de mai jos ne putem convinge, că în ţinuturile potrivite pentru cultura diferitelor soiurĭ de póme, ce câştigurĭ frumóse se pot face din acelea.

Aşa d. e. oraşul Boulban din Francia numai din vêndarea persecilor are un venit anual de 150—160.000 corone.

Ţinutul oraşului Lyon, anual pune în vêndare castane de câte $1^1/_2$ milióne cor.

Statele-Unite din America în anul 1894 au vêndut persecĭ în valóre de 280 milióne cor. Tirolezii din ţinutul oraşului Bozen, din vêndarea merelor au un venit anual de 450—500.000 corone. Orăşelul Vitry în 1893, a căpĕtat pe pere 225 000 cor. Bretagne în 1891 au produs şi prelucrat ca vin mere în valóre de 340 mii cor. Sêrbia esportéză anual prune uscate în valóre de 20—25 milióne cor., ér Bosnia în valóre de 15—16 milióne cor.

Orăşelele Nagy-Kőrös şi Kecskemét din Ungaria în anul 1894 au vêndut persecĭ, vişine şi strugurĭ în valóre de 855000 cor. Orăşelul Göncz din comitatul Abauj Torna, câştigă anual din ceraşe 16—18 mii cor. Maramureşul în 1895 numai din mere a avut un venit de 512 mii cor.

Comuna Bulzescĭ din munţii apusenĭ din vêndarea merelor face venite frumóse.

Dér sĕ nu mergem aşa de departe cu căutarea esemplelor, ci sĕ luăm d. e. comuna Codlea, ai cărei locuitorĭ din vêndarea pómelor au venite anuale de mai multe mii cor. Din convingere proprie sciu, că locuitorii Românĭ din Codlea au căpĕtat pentru pómele din o grădină de $^1/_2$—1 jugĕr estensiune, câte 500—600 cor.

Dér décă cultura pomilor este de o importanţă atât de mare, trebue sĕ i-se dea aceleia şi o îngrijire mai bună.

A ne încrede orbiş numai în ceea ce produce natura, fără a curăţi, săpa şi gunoi pomii, — precum fac partea cea mai mare a economilor noştri, — este curată copilărie.

Décă vrem déră sĕ avem póme frumóse şi multe, apoi între altele sĕ fim cu deosebită luare aminte la:

1) Ingrijirea corónei.
2) Ingrijirea trunchiului, şi
3) Ingrijirea rădĕcinei.

1) Ingrijirea corónei.

Ingrijirea corónei în cei dintâiŭ 3—5 anĭ, constă în sistematica retezare a crengilor, pentru a-i da o formă óre-care mai frumósă şi mai potrivită.

Este sciut, că pomişorii când îi transplantăm în pomet, unde au sĕ rĕmână pentru tot-déuna, — au o corónă constătătóre din 4—5 crenguţe laterale şi una principală. In cel dintâiŭ an, vom reteza crénga principală, — care are menirea a continua trunchiul, — până în 5—6 mugurĭ, ér pe cele laterale până în 4—5 mugurĭ. Din acestea apoi vor vlăstări tot atâtea crenguţe, carĭ în primăvara viitóre şi ele trebue retezate. Astfel vom continua cu retezarea crengilor în cei dintâiŭ 3—6 anĭ, croind o corónă potrivită, în care crengile sĕ fie astfel distribuite, ca sĕ nu vină unele peste altele încrucişate, răpindu-şi una alteia lumina.

Am observat însĕ în grădinile economilor noştri, că ei lasă tóte crengile ivite pe trunchiŭ, sub cuvênt, că coróna e cu atât mai frumósă şi la timpul sĕu aduce ródă mai multă. Acésta însĕ nu este adevĕrat, pentru-că fiind crenguţele laterale prea multe, sucul se distribue la tóte şi împărţindu-se prea tare, rĕmân slăbuţe ne avênd hrană de-ajuns. De aceea se trezesc mai târdiu cu pomĭ slăbuţĭ şi gârboviţĭ, carĭ las' că nicĭ nu aduc ródă mai multă şi mai bună, dér în scurt timp se şi prăpădesc.

(Va urma)

*) Conferenţă ţinută cu ocasiunea adunării generale a despărţĕmêntului I Braşov al „Asociaţiunei" Dumineca trecută în Rĕşnov.

Literatură.

In editura librăriei Socec a apărut în traducţiune română celebrul roman al marelui scriitor Lermontow: **Un erou al timpului nostru**.

Traducţiunea îngrijită e făcută de cunoscutul publicist B. M. Marian, redactor la „Universul".

Recomandăm stăruitor cetitorilor acest nou şi elegant volum, care se vinde cu 2 lei.

Din composiţiunile pline de melodii românescĭ ale mult regretatului compositoromân *Ciprian Porumbescu*, tipărite şi edate în ediţiunĭ poporale de d-na Marióra *Raţiu* născută Porumbescu, se află de vêndare la Tipografia nóstră următórele piese:

„*Imn de urare*" cu două vocĭ, „*Hora Prahovei*", „*A cădut o rază lină*" cu voce, „*Fluturaş de nópte*" polcă, „*Frunză verde mărgărit*" cânt poporal, „*Pe câmpiile Slupcei*" polca mazurca, „*Fata popii*" cânt poporal. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 banĭ porto. „*Basme Iaşene*" vals, 1 cor. 50 b plus 10 banĭ porto. „*Potpouriu*", *din opereta* „*Crai nou*" 3 cor. şi *Ouvertura din opereta* „*Crai nou*" 1 cor. 50 banĭ plus 10 banĭ porto.

Doica lui Milan,

„Evenimentul“ din Iașĭ publică următórea interesantă convorbire cu doica rěposatului rege Milan, care trăiesce încă în Iașĭ:

Investigațiile nóstre pentru a afla cât mai numěróse detalii asupra dramei din Belgrad, ne-au făcut se aflăm, că în Iașĭ trăesce încă doica fostului rege Milan al Serbiei.

Ea se numesce Ana Gorea; este mama d-lui Mihail Antoniu, fost comisar comunal la hală, — care e decĭ frate de lapte cu fostul rege Milan, și e înrudită de aprópe cu d. Caracaș, directorul școlei de încălțăminte.

Natural, că am căutat sě putem audi din gura dómnei Gorea câte-va fapte, carĭ pot interesa pe cetitorii noștri.

Dómna Gorea se află la d. Caracaș, care domiciliéză în strada Păcurarĭ. D-na Gorea este o femeie înaltă, bine făcută, cu o înfățișare, care n'ar face sě se crédă că a alăptat în anul 1854.

Étă ce am putut afla de la dómna Gorea:

— Milan, finl lui Miloș Obrenovicĭ și al Mariei Catargi, s'a născut în Iașĭ în casa numită pe atuncĭ a lui Costin Catargi, unde actualmente se află consulatul austro-ungar.

Am fost recomandată ca doică de către domnița Nathalia, fiica lui Vodă Ghica, care mě cunósce fórte bine. Condițiunile de plată atuncĭ difereau mult de cele actuale. Eram plătită cu 7 galbenĭ pe lună și timp de 6 lunĭ l'am alăptat aicĭ în Iașĭ, după care am plecat cu d-na Maria Catargi la Mărășescĭ și după câte-va lunĭ la Slănic, unde l'am înțercat. Ceva mai târdiu ne-am dus la Bucurescĭ, unde s'a produs divorțul între Maria Catargi și Miloș Obrenovicĭ, ér copilul a fost lăsat la tatăl sěu, unde l'am îngrijit până la vêrsta de doi anĭ. După plecarea lui Miloș din Bucurescĭ, copilul a rěmas la bunelul sěu Efrem Obrenovicĭ, care a încetat din viéță acum câte-va dile la Constantinopol. Milan a venit în numěróse rêndurĭ la Iașĭ, unde s'a născut, ca sě-șĭ vadă mama, până ce a plecat la Paris; de atuncea n'a mai fost în Iașĭ.

Ultima óră l'am vědut sunt acum 28 de anĭ, când Milan a venit ca rege al Serbiei, în România. Am fost chemată atuncĭ la Bucurescĭ de către d-na Sofia Catargi și regele Milan s'a purtat cu multă bunătate față de mine.

Când am vrut sě-i sărut mâna, nu m'a lăsat, ci mi-a cerut sě-l sărut pe frunte și apoi mi-a cerut sě-i sărut obrajii. M'a aședat p'un scaun lângă dênsul și m'a întrebat de tóte, interesându-se de starea mea. Tot atuncĭ mi-a dăruit 100 de napoleonĭ, cu carĭ mi-am construit căsuța din str. Nicoriță nr. 4. De atuncia primiam regulat o pensie de 600 de francĭ pe an, prin intermediarul d-lui general Iorgu Catargi, de când a murit însě, n'am mai primit nicĭ un ban și acum cât-va timp am trimis regelui Alexandru o scrisóre și fotografia mea, scrisórea era în franțuzesce și mi-a redactat'o d-l Victor Castano — și prin care îl rugam sě fiu ajutată la bětrânețe. La acéstă scrisóre n'am primit nicĭ un rěspuns, ceea ce mě face sě cred, că scrisórea n'a ajuns în mânile regelui Alecsandru.

POVEȚE.

Cum se cunósce céra adevěrată. Céra de albine are densitate de 0.980 aprópe, pe când céra minerală n'are de cât 0.880. Acésta nu este însě la îndemâna fie cărui de a controla. Mai ușor este a se încăldi céra în un tub (țevă) de sticlă astupat la un capět, în care s'a pus o parte potasă caustică în trei părțĭ de alcool. La 100 părțĭ de acest amestec sě se pună 90 părțĭ céră. După-ce se topesce bine céra, sě se pună tubul în un vas cu apă caldă, pentru-ca sě nu se întărescă céra. Décă céra este curată, lichidul este limpede, décă este cu cerisină, vom vedé deasupra cerei un uleiu fórte colorat și care se vede fórte bine când céra începe a se întări.

*

Nu dați palme. Timpanul urechei e o țiplă fórte subțire, care la fie-care sunet se pune în mișcare, ca și pielea unei tobe. Printr'o palmă, aerul condensat apasă cu putere asupra timpanului, îl rupe și ruptura trage după sine pierderea audului, pierdere, care în multe casurĭ, nu se mai póte îndrepta. De aceea feriți-vě de a da palme!

Ingrijirea animalelor însărcinate.

Pentru cei ce țin la ajutórele lor de muncă, este fórte bine sě scie cât ține sarcina diferitelor animale domestice.

Se scie, că aprópe de a-șĭ lăsa sarcina, aprópe de a nasce, animalele însărcinate au nevoie de o îngrijire mai deosebită.

Așa ele nu trebuesc atuncĭ întrebuințate la muncĭ prea grele, prea obositóre, trebuesc ferite de loviturĭ și de sperieturĭ, și mai mult de cât tóte, trebuiesc fórte bine hrănite.

Când cineva nu ține sémă de aceste lucrurĭ, animalul nu numai că tînjesce, dér póte fórte ușor pierde sarcina sa, așa că posesorul în urma rěului tratament al animalului a păgubit din două puncte de vedere: întâiŭ că animalul după lăpědarea sarcinei, rěmâne fórte istovit, neputincios aprópe de a-șĭ face munca, și trebue îngrijit un timp óre-care spre a-șĭ veni în fire, și al doilea mai este păgubit și prin aceea, că pierde de cele mai de multe-orĭ puiul animalului.

De aceea este nu numai o datorie de milă către aceștĭ servitorĭ credincioșĭ ai omului, către animalele domestice, de a le îngriji mai bine în timpul sarcinei, dér este și în folosul nostru, căcĭ din causa îngrijirii rele putem avé pagube.

Mai ales hrana bună și la timp dată este una din condițiile, ce trebuie sě le îndeplinim cu privire la animalele domestice, căcĭ fiind bine hrănită mama, și puiul în timpul sarcinei se va hrăni mai bine ér la nascere el se va nasce puternic, și desvoltarea lui va fi fórte repede.

Cu deosebire ce-i ce vor sě-șĭ îmbunătățéscă némul animalelor lor de casă, trebue sě le dea îngrijirĭ mai mari în timpul sarcinei, căcĭ îngrijind rěu vita însărcinată, ea tânjesce, ér puiul se va nasce rěu făcut, pripernicit și îndrumat spre rea desvoltare.

Din contră puiul unei vite bine îngrijite în timpul sarcinei, va ajunge fiind și el bine îngrijit, un animal cu calitățĭ mai bune.

Cei ce au dus vitele lor sě se împărecheze cu altele mai de bun neam, sě nu se mire, décă une-orĭ li-se nasce un puiŭ nu prea de laudă, căcĭ de cele mai multe orĭ puiul se nasce rěu, din causa relelor îngrijirĭ carĭ i-au fost date mamei lui, în timpul sarcinei.

De altfel sě nu se crédă nicĭ că animalele însărcinate trebuiesc ținute numai la iesle dinaintea grămedii de nutreț și în nemișcare. Din contră, nemișcarea și prea multa îngrășare, sunt une-orĭ rele pentru vitele însărcinate.

Sě le lăsăm sě se misce în aerul liber, și chiar la lucrărĭ ușóre sě le punem, însě sě le ferim cu totul de muncile grele, la care trebue sě se forțeze, și sě le dăm hrană în de ajuns și la timp, însě nu prea multă.

In privința duratei sarcinei dau lista de mai jos pentru câte-va din animalele domestice:

La épă sarcina ține 300 dile, la măgăriță 300 dile, la vacă 286 dile, la capră 154 dile, la óie 147 dile, la scrófă 119 dile, la cățea 63 dile, la pisică 56 dile, la iepuróica de casă 28—30 dile.

Este bine sě se noteze, că cu cât mai mult se apropie terminul sarcinei, cu atât mai mult trebuiesc avute în grije animalele însărcinate.

I. Niculescu-Severin.

Peronospora séu mana viilor și mijlócele de apěrare.

— Fine. —

Operațiunea stropitului se face precum se scie prin pulverisatóre anume, care împrăscie zéma sub forma de céță séu fum depunênd'o pe foi și pe părțile tinere de viță în puncte fine și dese și care nu se vede decât după ce tratamentul s'a uscat, dând foilor o colóre albastră caracteristică, Mânuirea aparatului este fórte ușóră însě partea grea este tratarea uniform și numai atât cît trebue a tuturor părților viței și pentru care scop vom fi cu ochii, nu la pesa care pulveriséză, ci la fumul séu céța ce produce aparatul și care trebue sě îmbrace complexul viței ferindu-ne d'a ține tubul pulverisatorului prea aprópe de viță și prea mult pe loc în care cas se produc picăturĭ marĭ pe foi, carĭ se scurg, încât foile se par mai mult mânjite decât tratate. Stropitul viei începe a se face de multe orĭ înainte de 1 Maiŭ alte orĭ ceva mai târdiu, după cum și vița este mai înapoiată séu mai întârdiată în vegetațiune.

Primul tratament sě se aplice de îndată ce lăstarii au lungimea între 0,07—0,10 c. m. și foile mărimea unui ban de 10 și în totdéuna mai înainte cu o di decât mai în urmă. Al doilea tratament se aplică la un interval de câteva dile după cel dintâiŭ și adeseorĭ se dă acésta din urmă ca complectare a celui dintâiŭ ér când vremea este uscată a doua stropire o dăm înainte de înflorire, cât pentru celel'alte tratărĭ se aplică după terminarea înflorirei séu în cas de nevoie chiar din timpul înflorirei și până spre timpul 1 Septemvrie la intervale mai lungĭ séu mai scurte după vreme și situațiunea viei, décă este în locurĭ înalte séu jóse.

Pentru a concretisa aplicarea tratamentului într'o vie, sě ne punem numai în împrejurărĭ de vreme, casul unui an ploios și sě admitem că după o stropire plouă îndată séu și la câteva dile după primul și al doilea; în ambele casurĭ stropim imediat din nou, restabilind tratamentul pe viță, care trebue sé fie permanent albastră, orĭ cum ar fi timpul. A ține via continuŭ sub o colóre albastră séu sub pétră vênătă, este tot meșteșugul apěrărei viilor în contra bólei. Astfel fiind, se înțelege de la sine, că numěrul tratamentelor de aplicat unei vii într'un an, depinde de vreme, ea singură hotăresce, décă sunt îndestulătóre, — două séu nouě — vorba vine, pentru-ca via sě nu rěmână nicĭ o di măcar verde, ci în tot-déuna albastră din primă-vară până în tómnă.

Am audit mulțĭ cultivatorĭ plângêndu-se că deși au stropit de trei-orĭ, totușĭ via a fost atacată, bine înțeles că acestia nu au sciut sě-șĭ orienteze lupta de apěrare conform împrejurărilor de timp și loc; sciință care aparține mai mult practicei, decât teoriei și care se póte căpěta de omul îngrijitor și consciențios în scurt timp prin observațiile sale proprii.

Celelalte grijĭ de dat sunt mai mult cu privire la întreținerea pulverisatórelor și carĭ nu trebue neglijată câtușĭ de puțin, căcĭ de la o bună funcționare a lor depinde în mare parte succesul dorit; spălarea lor cu apă curată după fie-care di de lucru séu parte din di și ungerea pieselor carĭ sunt supuse frecărei, constitue întreținerea lor.

Afară de zéma Bordelesă mai sunt și alte substanțe, carĭ se întrebuințéză și ele contra manei, potrivit bunătății și eftinătății lor, astfel sunt:

1. Zéma zacharată a lui Perret, care este tot tratamentul de mai sus, însě cu adăugire de melosă, o materie zacharósa, și care face ca apa acésta sě se lipéscă de foi mult mai bine ca cea dintâiŭ și sě nu fie spălată de ploi cu înlesnire; însě din causă că costă scump, se întrebuințéză fórte puțin. Cantitatea din melosă este de 2 kilo la 100 litri apă.

2. Zéma Bugoniesă compusă din: 2 kilo piétră vênětă și 2 kilo piétră carbonat de potașă, în 100 litri apă. Pentru aceleașĭ motive, ca mai sus, acésta nu este mai bună decât zéma Bordelesă, se întrebuințéză mai rar.

3. Apa Celestă, numită astfel din causa culorei cerului ce are, se compune din piétră vênătă și amoniac în cantitățile următóre: 2 kilo piétră vînătă, $1^1/_2$ kilo amoniac, în 100 litri apă. Din causă că pârlesce foile, nu se întrebuințéze.

4. Mai sunt și prafurile lui Savenski, Baron Chef de Bien și Schlœsing, carĭ nu se lipesc pe foi. Ele se întrebuințéză ca compliment al tratamentelor cu lichide.

D. Rădulescu,
Șef de Cult. Dom. Segarcea.

Calendarul sěptěmânei.

IUNIE. (1903) are 30 dile. CIREȘAR.

Dilele	Călend. Iul v.	Călend. Greg.
Dum.	8 S. Teod Stratil	21 Alvisiu
Lunĭ.	9 S. Ciril Archiep.	22 Paulin
Marțĭ	10 P. m. Timoteiŭ	23 Edeltrud.
Merc.	11 S. ap. Vartolom	24 † Ioan botez.
Joi	12 C. Onofr. și Petr.	25 Prosper.
Viner	13 Mart. Acuilina	26 Ieremia
Sâm.	14 Prof. Eliseu	27 Ladislau

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Un econom, care 10 anĭ a fost administrator la moşia contelui Zichy din Cuzeplac (Középlak) caută un post la vre o moşie în România, sĕu Ungaria. Este în etate de 34 anĭ, însurat, activ şi harnic a conduce lucrurile economice după recerinţele timpului modern, are şi cunoscinţe de silvicultor.

Informaţii la administraţia „Gazetei". (2—3)

De vêndare.

Casă nouă în Scheiu Strada Căpitanului nr. 12 cu 9 odăi, 5 bucătării, curte spaţiósă **se vinde din mână liberă.**

Amatorii pot lua informaţii dela proprietarul **George Tampa,** Braşovul-vechiŭ, **Gacĭmaier nr. 34.**

2—4.(1006)

Primul atelier român. — Fondat la a. 1867.

FRAŢIĬ CIOFLECŬ

Braşov, Strada Vămii nr. 30.

Artistĭ diplomaţĭ de

Clavire, Harmoniurĭ şi instrumente musicale.

Acordărĭ de Piane şi Clavire.

Facem cunoscut On. public din oraş şi imprejurime, că **ţinem în deposit Clavire, Pianine şi Harmoniurĭ** noue, **fabricaţia cea mai vestită, sunt lucrate elegant şi tarĭ în ramă de fier, cu tonurĭ tarĭ şi plăcute.**

Cu preţurile fabricei cele mai moderate.

Dăm garanţie la fie-care 15 anĭ.
Luăm în schimb şi vechĭ. — Ţinem tot feliul de INSTRUMENTE musicale şi córde veritabile.

Efectuăm tot feliul de **reparaturĭ** din branşa acésta în timpul cel mai scurt şi sub garanţă.

Apelăm decĭ la sprijinul On. public, suntem

cu deosebită stimă

3--10.(994) **FRAŢIĬ CIOFLECŬ,**

Cel mai bine asortat şi convenabil Magazin de Coloniale.

Cognac St. George frances. Liquerurĭ. Şampania-Trilby.

G. G. RENŢIA,

Braşov, Strada Orfanilor nr. 2—3.

Am onóre a aduce la cunoscinţa On. public şi în special Prea stimatei mele clientele, că **mi-a sosit** în

MAGAZINUL de COLONIALE:

Cafele de tot felul. — **Orezurĭ** cu preţurile cele mai convenabile, ca de engros. — **Alune americane.** — **Nohut crud.** — **Sardele de Lissa.** — **Tirĭ. Scrumbii sărate şi afumate. Hamsi** próspete sărate. **Icre negre. Deposit de Rahat de Syra** cu fisticurĭ şi fără.

SUSAM pentru covrigĭ.

Prepar gratuit **salate de ţirĭ Hamsi şi Sardele** de Lissa, ne mai vĕdut la Braşov.

Pescărie de tot felul, engros şi detail.
Beuturĭ spirtuóse — **Ţuică** betrână naturală de prune.
Şampanie. — **Cognacurĭ** francese.
VINURI de Malaga şi Sherry, etc. etc.

Cine doreşce sĕ se încredinţeze, rog se binevoéscă a me visita.

3—6

Vinurĭ Malaga. — Beuturĭ spirtuóse.

Pescărie de tot felul.

„CALICUL" în a doua ediţie.

Pe al doilea semestru din acest an escriem **nou abonament** la „Calicul" **cu preţul de 3 corone**, pentru strĕinătate **3.50 francĭ** — Abonamentul se plătesce înainte de 1 Iulie v.

Celor ce nu-s „feciorĭ d'ai lui banĭ gata", dacă ne cer, le concedem plătirea abonamentului orĭ când în decursul semestrului.

Cu numeri dela începutul anului nu mai putem servi.

Din motivul acesta **vom scóte** pentru cei ce doresc a posede „Calicul" dela începutul anului **o a dóua ediţie**

Preţul abonamentului la a dóua ediţie se reduce pentru primul semestru **la 2 cor.**, pentru al doilea semestru rĕmâne tot **3 corone**.

Abonamentul la a dóua ediţie a Calicului, primim până în 15 Iulie st. v.

A dóua ediţie e condiţionată de un numĕr de cel puţin atâţa noi abonenţĭ, câţĭ sĕ recer la acoperirea speselor retipăririi.

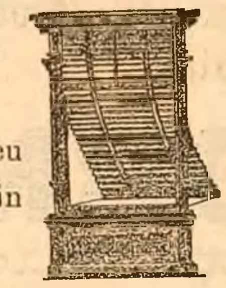
Calicul oferă o lectură hazlie, care în vecĭ nu se învecheşte.

Dovadă continuele cererĭ după esemplare de acum 16 anĭ, de carĭ la noi nu se mai află.

1--3.(1007)

Mai ieftin ca orĭ şi ce concurenţă!

Jalusii patentate de lemn în diferite colorĭ, cu ulei, fin poleite, din lemn resonanţ

Rolete de ferestri din vergeluţe de lemn, şi diferite ţesĕturĭ Gradl, Damast, Waterproof, cele mai nouĕ mostre.

2—3. **liferéză ieftin şi montate gata.**

SERVATIUS & GRAEF, Braşov.

Mai ieftin ca orĭ şi ce concurenţă!

Mai ieftin ca orĭ şi ce concurenţă!

ANUNŢ.

Subsemnatul are onóre se se recomande onoratului public din localitate şi împrejurime, ca

primul măestru zidar român

diplomat, în Braşov,

care întreprinde orĭ-ce lucrărĭ de zidărie nouă şi reparaturĭ, ce cad în branşa acésta.

Avênd în vedere **praxa îndelungată**, me aflu în plăcută posiţie de a satisface pe deplin orĭ-ce dorinţă şi a mulţumi pe On. public cu serviciile mele. Primesc şi **pregătirea de planurĭ, devise şi preliminare** pentru orĭ şi cine, fără deosebire de naţionalitate, şi la cas de trebuinţă rog pe On. public a me însciinţa ***prin o carte poştală***, asigurându-l că-'l voiu mulţămi pe deplin.

Tot-deodată rog pe On. oficii parochiale, eforii şcolare, carĭ au de cuget a zidi sĕu adapta **şcolĭ, case parochiale şi altele**, a reflecta la mine. Sunt la disposiţie **orĭ şi când** a da esplicaţiunĭ înainte de a se da planurile în lucrare, fără nicĭ o pretensiune de spese de drum.

Tot ce se lucréză este sub conducerea şi supraveghierea mea proprie, asemenea orĭ ce lucrare luată asupra-mi sĕ face in terminul fixat, fără întârdiere şi cu preţ de tot convenabil.

Rog decĭ pe On. public pentru sprijinire.

Cu tótă stima

IOAN VOICU,
măestru-zidar,
Braşov, Strada Ţintaşilor Nr. 2/*B*.

(804,3—3.)

Pentru morburĭ de stomac!

Celor ce prin receă, înbuibare, mâncărĭ greu de mistuit, ferbinţelĭ, prea recĭ, sĕu viaţa neregulată şi'au tras un morb de stomac şi anume:

Catar de stomac, cârcei, durerĭ, mistuire rea,

se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulţĭ anĭ cu efect bun

Vinul de buruenĭ (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de buruienĭ este preparat din buruienĭ excelente şi vindecătóre cu vin bun, întăresce stomacul şi organismul de mistuire al omului. Vinul de buruienĭ delătură mistuirea rea, şi ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de buruienĭ delătură morburile de stomac deja la început. De aceea să se folosé-că de timpuriu. Simptome ca: **durerĭ de cap, râgăială, greţă, slăbic une, vomare,** dispare adese-orĭ după folosirea a câteva sticle de vin de buruienĭ.

Constipaţiă şi urmările ei: **neastimpĕr, colică, bătaie de inimă, insomnă, congestiune la ficat, splină, hemoroide,** se delătură întrebuiţând vinul de buruenĭ. Asemenea curăţă din stomac materii stricăciose prin eşirea uşoră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feţei, anemia, debilitatea provin adese-orĭ din mistuire rea şi din disposiţie bolnăviciósă a ficatului. Persóne carĭ pătimesc **de lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie,** tângesc cu încetul. Vinul de buruenĭ dă impuls puterii de viaţă, Vinul de buruienĭ excită apetitul, ajută mistuirea şi hrănesce, mişcă prefacerea substanţelor, alină nervii excitaţĭ şi produce vioiciune de viaţă. — Mulţime de scrisorĭ de mulţumire confirmă acestea.

Vin de buruienĭ se capĕtă în sticle à 3 cor. şi 4 cor. în farmaciile din: Braşov, Săcele, Cristian, Reşnov, Codlea, Ţinţarĭ, Helchiu, Bod, Feldióra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zágon, Papolcz, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-Gyorgy, Bolon, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kőhalom, Ugra Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztyukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Torcsvár, Vajdarecse, Vila, N.-Sink, Aiud, Panticeu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben şi în tóte farmaciile din oraşele micĭ şi marĭ din Ardeal şi din ţerile străine. — Farmaciile din **Braşov**: a d-lor Heinrich G. **Obert**, Victor **Roth**, **Eugen Neustädter** la „Ingerul păzitor", **Ferdinand Jekelius** la „Speranţa".

Trimite 3 sĕu mai multe sticle **cu preţurile originale** în orĭ şi ce localitate din Austro Ungaria.

Sĕ se feréscă de imitaţie.

Cereţĭ anume **Vin de buruienĭ a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de buruienĭ al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 450·0, spirt de vin 100.0, Glicerin 100·0, Vin roşu 240·0, sirop de fragĭ 150·0, sirop de cireşe 320·0, fincen. anason, rădăcina helen, rădăcinĭ americane, rădăcinĭ de inzian, rădăcinĭ calmus aa. 10·0. Aceste părţĭ constitutive se se amestece.

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** şi la **Eremias Nepoţii.**

Cea mai bogată baie feruginósă în acid carbonic și baie de nămol, idroterapie rațională, cură de zĕr și lapte.

2—10 (1008)

DORNA

în Carpații Bucovinei,

stație a Căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței aurie.

Palate monumentale de cură, apaducte din isvóre alpine, canalisație, lumină electrică, cale pentru biciclete, concerte, escursiunĭ: în România Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsura, cu căi și plute.

Succese splendide la bóle de nervĭ femeescĭ și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă și exodate.

Prospecte gratis.

La consultațiunĭ medicale respunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. **Dr. Arthur Loebel.**

Fie-care cumpĕrător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analisă gratuită.

Aprobat de primele capacități ale clinicei din Viena.

Prima destilerie de cognac triestină Camis și Stock în Barcola la Triest recomandă

Cognac medicinal

indigen, după sistem francez cu dop de controlă al institutului de analisă al Reun. gen austr. a farmciștilor din Viena.

O sticlă cor. 5.—, jum. sticlă cor. 2·60.

Se află de vĕndare în tóte băcăniile și magasinele de delicatesse din Brașov.

Fie-care cumpĕrător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analisă gratuită.

Controla chemică a institutului pentru analisarea victualiilor și beuturilor aprobat de înaltul ces. reg. ministeriu al internelor. Viena X. Str. spitalului 31.

Mare deposit de Pânzărie a lui Benedict Schroll.

Se vinde cu bucata, cu prețul de fabrică,

per cassa se dă sconto de 8%.

Mare asortiment: de **COVOARE și CUVERTURĬ.**

FRAȚII ȘIMAY

Brașov, Têrgul grăului nr. 3.

Trusourĭ complete pentru mirese; deposit de ALBITURĬ și PANZERII de masă; asortiment bogat de Confecțiunĭ pentru dame, **articole de modă**, indigene și strĕine.

Se primesc **comande** pentru **vestminte de dame și bărbați**, care se vor esecuta cât se póte cu gust, solid și punctual, **cu prețurĭ moderate.**

Deposit mare de Pânză de Olanda și Pânzeturĭ **calitatea cea mai bună.**

Cele mai nouă și mai moderne **Perdele de dantelă și lână.**

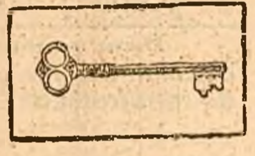
Săpun SCHICHT.

MARCA:

Cerbu seu **Cheia**

Săpunul cel mai bun și cu spor și prin urmare și **cel mai ieftin.**

Nu conține ingrediențe strĕine vĕtămătóre.

Se capĕtă pretutindenĭ

La cumpĕrare sĕ se observe, ca pe fie care bucată de săpun sĕ fie numele „Schicht" și una din mărcile sus indicate.

60—00.(725).

Dacă doresci Zacherlin de cel renumit,
N'ul cumpĕra în hârtie invĕlit.
In sticle se vinde cel veritabil
Cu drept de marcă, și-i admirabil,

Ce-ți vine ḑi și nópte într'ajutor
Și te feresce de plaga insectelor,
Ca se te convingi mai pe deplin
Caută după placatul lui Zacherlin.

Tipografia Aurel Mureșianu Brașov.